

หนังสือเรียนสังคมศึกษา

ส 02013

ศาสนบัญญัติ

บ ๒๔๖.๒
ม.๔
๖ ๕๕๖๓
๖๖ (๒๐๕๕)

DCID LIBRARY

0000010234

กระทรวงศึกษาธิการ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓)

27.-

หนังสือเรียนสังคมศึกษา

ส 02013

ศาสนบัญญัติ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ของ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-00-7809-5

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง 5,000 เล่ม

พ.ศ. 2544

วันที่ ๒๑ พ.ค. ๒๕๔๕

เลขทะเบียน ๒. 12019 ค. 3

เลขเรียกหนังสือ ๒.๒๙๗.๒ ม.๒๔

๐ 546 ๒

องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย

ตัวอย่างเรื่องการเขียน...
ศูนย์พัฒนาหนังสือ
กรุงเทพฯ

คำนำ

หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 02013 ศาสนบัญญัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เล่มนี้ กรมวิชาการและสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2 ได้ร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในเรื่อง ศาสนบัญญัติ ซึ่งเป็นรายวิชาเลือกเสรี กลุ่มวิชาสังคมศึกษาที่เพิ่มเติมในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยมอบหมายให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจพิจารณาหนังสือเล่มนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว

หนังสือเรียนเล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการปฏิบัติตน ประเภทของนะญิส การชำระล้างนะญิส การอาบน้ำวาญิบและการอาบน้ำสุนัต ประเภทและเงื่อนไขของการละหมาด การอะซานและอิกอมะฮฺ รวมทั้งการตะยัมมุม การละหมาด การถือศีลอดประเภทของชะกาฮฺ และเงื่อนไขของผู้ที่ทำหัจญ์และอุมเราะฮฺ ทั้งนี้เพื่อนำศาสนาบัญญัติที่กำหนดไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้จัดทำ ผู้ตรวจ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

0
0151 ✓
(นายอำรุง จันทวานิช)

อธิบดีกรมวิชาการ

1 ตุลาคม 2542

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

.....

กรมวิชาการและสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2 ได้ร่วมกันจัดทำหนังสือเรียนสังกัดศึกษา ส 02013 ศาสนบัญญัติ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2542

(นายทองคุณ หงส์พันธุ์)

เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ วิทยาการแทน

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 การปฏิญาณตน	1
ความหมายของการปฏิญาณตน	1
ความสำคัญของการปฏิญาณตน	1
ผลของการปฏิญาณตน	2
บทที่ 2 นะโม	4
ความหมายของนะโม	4
ประเภทของนะโม	4
สิ่งที่ใช้ชำระล้างนะโมและวิธีการชำระล้าง	5
อิสตินญา	6
บทที่ 3 การอาบน้ำวาญิบและการอาบน้ำสุนัต	8
ความหมายของการอาบน้ำวาญิบ	8
สาเหตุที่ต้องอาบน้ำวาญิบ	8
เงื่อนไขในการอาบน้ำวาญิบ	9
ข้อห้ามสำหรับผู้ที่อยู่ในสภาพหะดัษใหญ่	9
ความหมายของการอาบน้ำสุนัต	10
โอกาสที่ควรอาบน้ำสุนัต	10
บทที่ 4 การอาบน้ำละหมาด (วุฎอ)	12
ความหมายของการอาบน้ำละหมาด (วุฎอ)	12
ข้อควรปฏิบัติในการอาบน้ำละหมาด	12
สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการอาบน้ำละหมาด	14
ข้อห้ามสำหรับผู้ที่อยู่ในสภาพหะดัษเล็ก	15
สิ่งที่ทำให้เสียน้ำละหมาด	15

บทที่ 5	ตะยัมมัม	17
	ความหมายของตะยัมมัม	17
	กรณีที่อนุมติให้ตะยัมมัม	18
	เงื่อนไขในการตะยัมมัม	18
บทที่ 6	อะซานและอิกอมะฮ์	21
	คำอะซานและความหมาย	21
	คำอิกอมะฮ์และความหมาย	22
	ข้อควรปฏิบัติ (สุนัต) ในขณะที่อะซานและอิกอมะฮ์	23
บทที่ 7	การละหมาด	26
	ความหมายและความสำคัญของการละหมาด	26
	คุณสมบัติของผู้ที่ต้องละหมาด	27
	เงื่อนไขของการละหมาด	27
	หลักการ (รูกน) ของการละหมาด	27
	ข้อควรปฏิบัติก่อน ขณะและหลังการละหมาด	28
	วิธีปฏิบัติการละหมาด	29
	สิ่งที่ทำให้เสียละหมาด	35
	สิ่งที่ไม่ทำให้เสียละหมาด	35
	สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติขณะละหมาด	35
	โทษของผู้ที่ละทิ้งการละหมาด	36
	ประเภทของการละหมาด	36
บทที่ 8	การถือศีลอด	39
	ความหมายและความสำคัญของการถือศีลอด	39
	ประโยชน์ของการถือศีลอด	40
	คุณสมบัติของผู้ที่ต้องถือศีลอด	41
	หลักการถือศีลอด	41
	ข้อควรปฏิบัติในระหว่างการถือศีลอด	42
	ข้อห้ามปฏิบัติในระหว่างการถือศีลอด	43

บทที่ 9**ชะกาฮ**

45

ประเภทของชะกาฮ

46

ชะกาฮทรัพย์สิน

46

เงื่อนไขการจ่ายชะกาฮทรัพย์สินและ

46

พิกัดของชะกาฮทรัพย์สิน

ชะกาฮฟิฏเราะฮ

48

บุคคลที่ต้องจ่ายชะกาฮฟิฏเราะฮ

49

เงื่อนไขการจ่ายชะกาฮฟิฏเราะฮ

49

เวลาที่กำหนดให้จ่ายชะกาฮฟิฏเราะฮ

49

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับชะกาฮ

49

คุณสมบัติของผู้ไม่มีสิทธิได้รับชะกาฮ

50

ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบชะกาฮ

50

บทที่ 10**หัจญ์และอุมเราะฮ**

52

คุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ที่ทำหัจญ์และอุมเราะฮ

53

องค์ประกอบของหัจญ์และอุมเราะฮ

54

สิ่งที่วาญิบในการทำหัจญ์

54

สิ่งที่วาญิบในการเฆาะวาฟ

55

สิ่งที่วาญิบในการสะแอ

55

สิ่งที่วาญิบในการรูกูฟ

56

สิ่งที่ควรปฏิบัติในการทำหัจญ์

56

ข้อห้ามในช่วงครองอิหฺรอม

56

การกระทำที่ทำให้เสียหัจญ์และอุมเราะฮ

57

ผลบุญของการทำหัจญ์

57

สรุปขั้นตอนการทำหัจญ์และอุมเราะฮ

58

บรรณานุกรม

60

บทที่ 1

การปฏิญาณตน

จุดประสงค์การเรียนรู้

บอกความหมายและความสำคัญของการปฏิญาณตนได้

ความหมายของการปฏิญาณตน

มุสลิมทุกคนต้องกล่าวคำปฏิญาณตนว่า “อัสฮะดุ อัลลาอิลลาฮะ อิลลัลลอฮฺ วะอัสฮะอุนนะ มุหัมมัดรเราะฮ์มุลลอฮฺ” ซึ่งแปลว่า “ข้าขอปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ และข้าขอปฏิญาณว่ามุหัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮฺ” คำปฏิญาณนี้มีความสำคัญมาก เพราะผู้ที่ได้รับชื่อว่าเป็นมุสลิมนั้นจะต้องปฏิญาณตนยอมรับต่ออัลลอฮฺพระผู้เป็นเจ้าเสียก่อน ว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ และต้องยอมรับว่า นบีมุหัมมัด คือลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม เป็นศาสนทูตของพระองค์

เมื่อกล่าวปฏิญาณและยอมรับด้วยศรัทธาว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ นั้นก็แสดงว่าผู้กล่าวปฏิญาณได้ปฏิเสธพระเจ้าอื่นทั้งหลายนอกจากอัลลอฮฺ ยืนยันในความเป็นพระเจ้าที่เที่ยงแท้ของอัลลอฮฺเพียงผู้เดียว พระองค์ทรงเป็นผู้บริหาร ไม่มีผู้บริหารใดๆ นอกจากอัลลอฮฺ ไม่มีผู้กำหนดสภาวะการณ์ใดๆ นอกจากอัลลอฮฺ ไม่มีผู้สมควรสักการะใดๆ นอกจากอัลลอฮฺเพียงองค์เดียว

ความสำคัญของการปฏิญาณตน

การยึดถืออัลลอฮฺที่เที่ยงแท้คือ การเชื่อฟังคำสอนของพระองค์ทุกประการ การดำเนินชีวิตทุกด้านต้องเป็นไปตามที่พระองค์ทรงสั่งสอนและตามแบบอย่างของท่านรَسُولุลลอฮฺ คือลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม เพราะคำปฏิญาณที่ว่า มุหัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮฺที่พระองค์ส่งมากำหนดวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันที่สมบูรณ์แก่มวลมนุษย์ ซึ่งทราบได้จากอัล-กุรอาน ที่กล่าวไว้ความว่า

“โดยแน่แท้ได้มีสำหรับสุเจ้าในรสูลแห่งอัลลอฮฺนั้น เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคคลที่พึงหวัง (พบ) อัลลอฮฺ และเชื่อวันอาคีเราะฮฺและเขารำลึกถึงอัลลอฮฺ เป็นอย่างมาก”

(สุเราะฮ์อัล-อะฮฺซา อายะฮ์ที่ 21)

คำปฏิญาณตนมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กล่าวคือ ภาคทฤษฎีได้แก่ "ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์" และภาคปฏิบัติได้แก่ นบีมุหัมมัดเป็นรสูลแห่งอัลลอฮ์ อันหมายถึงท่านนบีมุหัมมัด ได้นำคำสอนของอัลลอฮ์ไปแสดงออกในทางปฏิบัติให้มนุษย์เจริญรอยตามและบรรลุความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น คำปฏิญาณตนของมุสลิมนั้นจึงนับว่าเป็นคุณลักษณะแห่งชีวิต เพราะเมื่อปฏิญาณตนแล้วก็ต้องปฏิบัติตามด้วย

มุสลิมต้องตระหนักว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ ไม่มีสิ่งใดควรแก่การเคารพ นอกจากอัลลอฮ์ ดังที่ อัล-กุรอานได้กล่าวไว้ความว่า

“และพวกเขาก็ได้ถูกบัญชาอื่นใดนอกจากเพื่อเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์”

(สุเราะฮ์อัล-บัยยินะฮ์ อายะฮ์ที่ 5)

การกล่าวคำปฏิญาณตนว่า นบีมุหัมมัด คือลัลลอฮ์ อะลยฺยิ วะสลัลม เป็นรสูลของอัลลอฮ์ ต้องกล่าวอย่างบริสุทธิ์ใจ มิฉะนั้นกิจการทั้งปวงที่ปฏิบัติหลังจากคำกล่าวนั้น ถือว่าเป็นโมฆะ เมื่อมุสลิมกล่าวคำปฏิญาณตน ยอมรับว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์แล้วมุสลิมต้องไม่ตั้งสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นภาคีกับอัลลอฮ์ ทั้งนี้รวมถึงไม่สวมใส่เครื่องรางของขลัง ไม่ขอความคุ้มครองจากสิ่งอื่นใด ดังนั้นมุสลิมจึงจำเป็นต้องเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

การกล่าวคำปฏิญาณตนทำให้เกิดผลสองประการ ประการแรกคือ ทำให้ผู้กล่าวคำปฏิญาณเป็นมุสลิม ซึ่งต้องปฏิบัติตามศาสนบัญญัติที่ปรากฏในอัล-กุรอาน และอัล-หะดีษ เป็นผลที่เกิดขึ้น ในขณะที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ประการที่สอง เป็นผลที่เกิดขึ้นในโลกหน้า คือจะทำให้ผู้กล่าวคำปฏิญาณตนและปฏิบัติตามคำสอนของอิสลามรอดพ้นจากการลงโทษของอัลลอฮ์ และได้รับผลตอบแทนรับความสุขในสวรรค์ หรือถ้าจะถูกลงโทษในนรก ก็อยู่เพียงชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น แล้วก็จะได้ขึ้นสวรรค์

กิจกรรมเสนอแนะ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยปฏิบัติดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ให้ศึกษาเกี่ยวกับคำปณิธานภาคทฤษฎี
 - กลุ่มที่ 2 ให้ศึกษาเกี่ยวกับคำปณิธานภาคปฏิบัติ แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น
2. ให้นักเรียนค้นคว้าและเขียนรายงานในหัวข้อรูกนอิมานส่งครูเป็นรายบุคคล

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. คำกล่าวปณิธานตนมีว่าอย่างไร
2. คำกล่าวปณิธานตนมีความหมายว่าอย่างไร
3. คำกล่าวปณิธานตนมีความสำคัญอย่างไร
4. ผลของคำกล่าวปณิธานตนทำให้มุสลิมเป็นอย่างไร
5. การกล่าวคำปณิธานตนกับความศรัทธามีความสำคัญอย่างไร
6. การไม่กล่าวปณิธานตนจะเกิดผลอย่างไร

บทที่ 2

นะญิส

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถบอกความหมาย แยกประเภทของนะญิส และบอกวิธีการชำระล้างนะญิสได้

ความหมายของนะญิส

คำว่า “นะญิส” เป็นคำภาษาอาหรับ แปลว่า สกปรก หมายถึงสิ่งสกปรกตามศาสนบัญญัติที่ต้องชำระล้างให้สะอาด

ศาสนาอิสลามสอนให้มวลมนุษย์ทุกคนรักษาความสะอาดโดยกำหนดวิธีการรักษาความสะอาดในการดำเนินชีวิตไว้ทุกรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อให้มุสลิมได้มีชีวิตอย่างมีความสุขทั้งกายและใจอิสลามถือว่าความสะอาดเป็นพื้นฐานอันสำคัญของความศรัทธา ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม กล่าวไว้ความว่า “ความสะอาดเป็นส่วนหนึ่งของความศรัทธา” ความสะอาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความศรัทธาดังกล่าวนี มีทั้งความสะอาดภายในที่เป็นความสะอาดบริสุทธิ์ของจิตใจ และความสะอาดภายนอก

สำหรับความสะอาดภายนอกนั้น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความสะอาดจากสิ่งเปรอะเปื้อนทั้งหลาย โดยทั่วๆ ไปไม่ว่าจะเป็นความสะอาดของร่างกาย เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้าน บริเวณบ้าน และสถานที่อื่นๆ เป็นต้น
2. ความสะอาดจากหะดัษที่เกิดจากการกระทำหรือเกิดโดยธรรมชาติ ที่ทำให้บุคคลอยู่ในสภาพที่ไม่สะอาดมี 2 ชนิด คือ หะดัษเล็ก และหะดัษใหญ่
3. ความสะอาดจากนะญิสหรือสิ่งสกปรกที่มีบทบัญญัติระบุว่าเป็นสิ่งสกปรก

ประเภทของนะญิส

ศาสนาอิสลามได้กำหนดนะญิสออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. นะญิสเบา (มุก็อฟพะพะฮฺ) นะญิสประเภทนี้จะมีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น คือ ปัสสาวะของเด็กชายที่อายุยังไม่เกินสองขวบซึ่งตึมน้ำนมของมารดาเป็นอาหารหลัก ถ้าเด็กชายที่มีอายุเกินสองขวบ แม้ยังตึมน้ำนมมารดาเป็นอาหารหลัก หรืออายุยังไม่เกินสองขวบแต่

รับประทานอาหารอย่างอื่นเป็นอาหารหลัก หรือเป็นบัสสาวะของเด็กหญิงที่มีอายุน้อยกว่าสองขวบ และดื่มน้ำนมมารดาอย่างเดียวเป็นอาหารหลักก็ตาม ไม่ถือว่าเป็นเนื้องูสประเภทนี้

2. เนื้องูสปานกลาง (มุตะวัสลิฎะฮฺ) เนื้องูสประเภทนี้มีมาก เช่น อุจจาระ บัสสาวะ เลือด หนอง อาเจียน ของเหลวที่เป็นสิ่งเสพยาติดทั้งหลาย นมสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้ดื่ม เนื้อสัตว์ที่ไม่อนุมัติให้กิน ซากสัตว์ สัตว์ที่อนุมัติให้กินเนื้อได้แต่ตายโดยไม่ได้เชือดอย่างถูกต้อง เป็นต้น ยกเว้นสัตว์น้ำ ตักแตน

3. เนื้องูสหนัก (มุฆอลละฮะฮฺ) เนื้องูสประเภทนี้มีสองอย่างเท่านั้น คือ สุนัขและสุกร กับสัตว์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ของสัตว์ทั้งสองดังกล่าว และทุกส่วนของสัตว์ดังกล่าว เช่น น้ำลายสุนัข หรือผิวหนังสุนัขที่เปียก เมื่อสัมผัสกับร่างกาย เสื้อผ้า หรือภาชนะ ก็ถือว่าเป็นเนื้องูสแล้ว

สิ่งที่ใช้ชำระล้างเนื้องูสและวิธีการชำระล้าง

ก. สิ่งที่ใช้ชำระล้างเนื้องูส

การชำระล้างเนื้องูส คือ การกระทำความสะอาดเพื่อให้ความสกปรกที่เกิดจากเนื้องูสนั้นๆ หหมดไป กลายเป็นสิ่งที่สะอาดตามปกติ สิ่งที่ใช้ชำระล้างเนื้องูสต่างๆจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของเนื้องูสว่าควรชำระด้วยอะไร

สิ่งที่ใช้ชำระล้างเนื้องูสมิ่ดังต่อไปนี้

1. น้ำ คือน้ำตามธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นน้ำจากแม่น้ำ ลำคลอง น้ำบ่อ น้ำบาดาล น้ำฝน น้ำทะเล ที่มีได้เปลี่ยนแปลงสี กลิ่น และไม่มีสิ่งใดๆ เจือปน เว้นแต่สิ่งเจือปนที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เช่น ดิน ไม้ เป็นต้น

2. ดินและฝุ่นที่สะอาด

3. หินหรือวัตถุแข็งอย่างอื่น

4. สารเคมีหรือเปลือกไม้

ข. วิธีการชำระล้างเนื้องูส

การชำระล้างเนื้องูสแต่ละประเภทมีวิธีการชำระล้างดังนี้

1. เนื้องูสเบา การชำระล้างเนื้องูสเบาเมื่อถูกเสื้อผ้าหรือสถานที่อยู่ในสภาพแห้ง ให้ชำระด้วยการพรมน้ำให้ทั่วบริเวณที่ถูกเนื้องูส ในกรณีที่มีน้ำบัสสาวะอยู่ให้ขับน้ำให้หมดไป แล้วพรมน้ำให้ทั่วก็ถือว่าสะอาดแล้ว

2. นิธิสปานกลาง นิธิสประภทนี้จะต้องชำระด้วยน้ำจนกระทั่งสี กลิ่นและรสของ นิธิสนั้นหมดไป โดยให้น้ำที่ใช้ในการชำระล้างนั้นไหลไป เช่น ล้างผ้าที่ถูกนิธิด้วยการปล่อยให้น้ำไหลจนกระทั่งสี กลิ่นและรสหมดไป ไม่ใช่ด้วยการแช่ผ้าในภาชนะโดยน้ำไม่ไหล เพราะการปฏิบัติเช่นนี้ยังถือว่าไม่สะอาด แม้ว่ารส สี กลิ่นจะหมดไปแล้วก็ตาม เพราะน้ำที่อยู่ในภาชนะได้เปลี่ยนสภาพเป็นนิธิสไปแล้ว ผ้าที่แช่อยู่ในน้ำนั้นก็ไม่สะอาด เว้นแต่ไปชำระล้างในสถานที่ที่มีน้ำจำนวนมาก หรือในสภาพที่มีน้ำไหล ซึ่งก็สามารถแช่ลงในน้ำได้ หากเป็นการชำระล้างพื้นบ้าน ก็ต้องขจัดนิธิสให้หมดไปก่อน จากนั้นก็ล้างด้วยน้ำโดยให้น้ำไหลออกไป

3. นิธิสหนัก นิธิสประภทนี้จะต้องขจัดให้หมดไป จากนั้นจะต้องล้างด้วยน้ำอีก 7 ครั้ง หนึ่งในจำนวนนั้นจะต้องเป็นน้ำที่ผสมดิน น้ำผสมดินนั้นจะชำระครั้งแรกหรือครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อไปก็ได้ตามความสะดวก

อิสตินญา

อิสตินญา หมายถึง การชำระอุจจาระหรือปัสสาวะ อาจจะเป็นการชำระด้วยน้ำหรือวัสดุที่สามารถใช้ทำความสะอาดได้ เช่น หิน ไม้ หรือวัสดุอย่างอื่นที่คล้ายกัน การอิสตินญา มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ว่า การชำระอุจจาระหรือปัสสาวะ ให้คำนึงถึงความสะดวก ความปลอดภัย ความเหมาะสมกับสถานการณ์และให้เลือกปฏิบัติดังนี้

1. หลังจากถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะแล้ว ให้เช็ดด้วยก้อนหินหรือกระดาชำระก่อน แล้วล้างด้วยน้ำ

2. ล้างด้วยน้ำโดยไม่เช็ดก่อน

3. ในกรณีที่เช็ด ต้องมีเงื่อนไขดังนี้

3.1 ต้องรีบชำระโดยไม่ปล่อยให้ปัสสาวะและอุจจาระแห้ง

3.2 ต้องไม่อุจจาระหรือปัสสาวะเลอะเทอะเปรอะเปื้อนนอกนอกบริเวณทวาร

3.3 ไม่มีสิ่งกระเด็นออกมาเปื้อนทวาร

3.4 ต้องเช็ดอย่างน้อย 3 ครั้งจนสะอาด อาจจะใช้ก้อนหินหนึ่งก้อนต่อการเช็ด 1 ครั้ง หรือหนึ่งก้อนต่อการเช็ด 3 ครั้งก็ได้ แต่ต้องไม่ซ้ำด้านกัน

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุที่มุสลิมไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อความสะอาด ตลอดจนช่วยกันหาวิธีการรณรงค์เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในหมู่นักเรียนและประชาชนทั่วไป
2. ให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียน โดยยกหลักฐานจากอัล-กุรอ่านและหะดีษ แล้วเขียนรายงานสรุปส่งครู

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. นิธิสหมายถึงอะไร และแบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง
2. นิธิสมคือฟะพะฮุ หมายถึงอะไร
3. นิธิสมฆ็อลละเฮาะฮุ หมายถึงอะไร
4. นิธิสมตะวัสสิฎะฮะฮุ หมายถึงอะไร
5. นิธิสมูลของสุกรจัดอยู่ในประเภทใด
6. สุราเป็นนิธิสประเภทใด

บทที่ 3

การอาบน้ำวาญิบและการอาบน้ำสุนัต

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถบอกความหมาย สาเหตุที่ต้องอาบน้ำวาญิบและกรณีที่ต้องอาบน้ำสุนัต ตลอดจนหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และข้อห้ามสำหรับบุคคลที่อยู่ในสภาพหะดัษใหญ่ได้อย่างถูกต้อง

ความหมายของการอาบน้ำวาญิบ

การอาบน้ำวาญิบ คือ การอาบน้ำชำระร่างกายตามบทบัญญัติของอิสลาม การอาบน้ำวาญิบเป็นการทำความสะอาดชำระร่างกายที่เกิดจากสภาพไม่สะอาดซึ่งเรียกว่า “หะดัษใหญ่” หะดัษเป็นสภาพที่ไม่อาจมองเห็นได้ แต่มีบทบัญญัติว่าต้องทำความสะอาดเพื่อให้สภาพดังกล่าวนั้นหมดไป

สาเหตุที่ต้องอาบน้ำวาญิบ

สาเหตุที่ต้องอาบน้ำวาญิบ มีดังต่อไปนี้

1. หลังจากน้ำอสุจิหลั่งออกมา ทั้งในกรณีตื่นหรือในกรณีฝันเปียก
2. หลังการร่วมประเวณี ไม่ว่าจะหลั่งน้ำอสุจิออกมาหรือไม่ก็ตาม
3. การตาย ยกเว้นการตายในสงครามศาสนา

4. หลังจากสิ้นสุดจากการมีประจำเดือน
5. หลังจากคลอดบุตร (วิลาดะยุ)
6. หลังจากสิ้นสุดการมีเลือดหรือน้ำคาวปลาหลังคลอด (นิฟาส)

สาเหตุ ข้อ 1-3 เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นได้ทั้งชายและหญิงและสาเหตุข้อ 4-6 เป็นสาเหตุที่เกิดเฉพาะผู้หญิง

อย่างไรก็ตามในกรณีที่สตรีคลอดบุตรมีเลือดหรือน้ำคาวปลา ก็ให้รอจนเลือดหรือน้ำคาวปลานั้นหมดไป แล้วอาบน้ำหะดัษใหญ่ที่เกิดจากสาเหตุทั้งสอง โดยอาบน้ำครั้งเดียวเท่านั้น

เงื่อนไขในการอาบน้ำวาญิบ

การอาบน้ำวาญิบมีเงื่อนไขดังนี้

1. นิยะฮ์เมื่ออาบน้ำ ด้วยการตั้งใจแน่วแน่ว่า “ข้าพเจ้าอาบน้ำยกหะดัษใหญ่เพื่ออัลลอฮ์”
2. ให้น้ำไหลผ่านทั่วร่างกาย หรือลงในสระน้ำหรือแม่น้ำก็ได้
3. ไม่มีสิ่งกีดกั้นน้ำมิให้อถึงผิวหนัง เล็บ และเส้นผม
4. ใช้น้ำสะอาดตามศาสนบัญญัติ
5. ล้างสิ่งนะญิสออกจากร่างกายให้สะอาดก่อนอาบน้ำ

ข้อห้ามสำหรับผู้ที่อยู่ในสภาพหะดัษใหญ่

ผู้ที่อยู่ในสภาพหะดัษใหญ่ ก่อนที่จะอาบน้ำวาญิบ ห้ามกระทำการต่อไปนี้

1. ห้ามละหมาดทุกประเภท เพราะจะไม่เกิดผลแต่อย่างใด
2. ห้ามประกอบพิธีญะวาฟรอมบัยตุลลอฮ์
3. ห้ามจับ แตะต้องและอ่านคัมภีร์อัล-กุรอาน ยกเว้นอายะฮ์ที่เป็นซิกิรฺ หรืออายะฮ์ที่เป็นดุอาอ์ โดยเวลาอ่านให้นิยะฮ์เป็นซิกิรฺหรือดุอาอ์ตามแต่กรณี
4. ห้ามเข้ามัสญิด ยกเว้นในกรณีที่เกิดอันตรายถึงชีวิตเท่านั้น

สำหรับการอาบน้ำสุนัตนั้นให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการอาบน้ำวาญิบ เพียงแต่นิยะฮ์ว่าอาบน้ำสุนัตเพื่ออัลลอฮ์ แต่ไม่เข้มงวดเหมือนกับการอาบน้ำวาญิบ เพราะการอาบน้ำวาญิบนั้นเป็นการอาบน้ำยกหะดัษ หากทำไม่ถูกต้องสภาพการอยู่ในหะดัษก็ไม่หมดไป ผิดกับการอาบน้ำสุนัตที่ไม่ได้เป็นการยกหะดัษ

ความหมายของการอาบน้ำสุนัต

การอาบน้ำสุนัต คือ การอาบน้ำที่ไม่ได้ทำเพื่อหะดัษใหญ่ เป็นการอาบน้ำเพื่อความสะอาดชำระร่างกายโดยทั่วไป เพื่อขจัดกลิ่นจากร่างกาย หรือเพื่อให้เกิดความกระชุ่มกระชวย ดังกล่าวนี้นี้ถือว่าการอาบน้ำสุนัตทั้งสิ้น หากกระทำพร้อมกับการตั้งเจตนา (นียะฮฺ) ถือว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง

โอกาสที่ควรอาบน้ำสุนัต

โอกาสที่ควรอาบน้ำสุนัต มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อจะไปละหมาดวันศุกร์ ซึ่งอาจจะอาบน้ำต่อนเช้า หรือช่วงเตรียมตัวจะไปละหมาดวันศุกร์
2. เนื่องในวันอีดิลฟิฏริและอีดิลอัฎฮา
3. หลังจากอาบน้ำศพของผู้รับศพบ่อยบนดัก
4. ภายหลังเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม
5. ก่อนเข้านครมักกะฮฺ

กิจกรรมเสนอแนะ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม โดยให้ปฏิบัติดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ศึกษาเกี่ยวกับการอาบน้ำวาญิบ
 - กลุ่มที่ 2 ศึกษาเกี่ยวกับการอาบน้ำสุนัต
 แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น
2. ให้นักเรียนสรุปเขียนรายงานส่งครูจากการฟังรายงานของกลุ่มที่ 1 และ 2

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงอธิบายความแตกต่างของการอาบน้ำวาญิบและการอาบน้ำสุนัต
2. จงบอกสาเหตุที่ต้องอาบน้ำวาญิบ
3. จงบอกเงื่อนไขในการอาบน้ำวาญิบ
4. จงบอกข้อห้ามสำหรับผู้ที่อยู่ในสภาพหะดัษใหญ่
5. จงบอกโอกาสต่างๆที่ควรอาบน้ำสุนัต

บทที่ 4

การอาบน้ำละหมาด (วุฎูอ์)

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถบอกความหมายและปฏิบัติการอาบน้ำวุฎูอ์ได้ถูกต้อง

ความหมายของการอาบน้ำละหมาด (วุฎูอ์)

การอาบน้ำละหมาดเป็นการตั้งเจตนาและการชำระล้างอวัยวะบางส่วนของร่างกายตามวิธีการที่ศาสนากำหนด เป็นการทำความสะอาดเพื่อชำระหะดัษเล็ก ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการปฏิบัติศาสนกิจบางอย่างโดยเฉพาะเพื่อทำละหมาด

การอาบน้ำละหมาดนอกจากจะกระทำเพื่อชำระหะดัษเล็กแล้ว ยังมีส่วนสำคัญในการทำทำความสะอาดอวัยวะบางส่วน of ร่างกายทุกวัน จนถึงได้ว่าเป็นกิจวัตรที่ถูกกำหนดโดยศาสนาที่มีส่วนช่วยในการรักษาและพัฒนาเรื่องความสะอาด ตลอดจนสุขภาพของมุสลิมได้

ข้อควรปฏิบัติในการอาบน้ำละหมาด

การอาบน้ำละหมาดที่วาญิบ(บังคับ)ต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตั้งเจตนาหรือนียะฮ์พร้อมกับการล้างหน้า ว่า “ข้าพเจ้าอาบน้ำละหมาดเพื่ออัลลอฮ์” หรือ “ข้าพเจ้าชำระหะดัษเล็กเพื่ออัลลอฮ์”

2. ล้างหน้าตั้งแต่ผมลงมาจนถึงใต้คาง และตั้งแต่หูขวาถึงหูซ้าย

3. ล้างแขนทั้งสองข้างตั้งแต่ปลายนิ้วมือจนถึงข้อศอก

4. เช็ดศีรษะบางส่วนด้วยฝ่ามือที่เปียกน้ำ

5. ล้างเท้าทั้งสองข้างถึงตาตุ่ม

ทั้งนี้ โดยให้น้ำถูกทุกส่วนที่ต้องล้างและไม่มีสิ่งปิดกั้นไม่ให้ถูกน้ำ

6. ต้องปฏิบัติเรียงตามลำดับ

สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการอาบน้ำละหมาด

1. เริ่มอาบน้ำละหมาดด้วยการกล่าว "บิสมิลลาฮ์"
2. ล้างมือ 3 ครั้ง บ้วนปาก 3 ครั้ง และสูดน้ำเข้าจมูก 3 ครั้ง ก่อนล้างหน้า
3. ลูบศีรษะให้ทั่ว
4. เช็ดหูภายหลังจากเช็ดหรือลูบศีรษะ
5. ล้างเท้าด้วยการสอดนิ้วมือทำความสะอาดระหว่างซอกนิ้วเท้า
6. ให้เริ่มจากขวาก่อน
7. ล้างให้เลยขอบเขตของทุกอวัยวะที่ต้องล้าง
8. กล่าวดูอาอ์ภายหลังเสร็จทุกขั้นตอน คือกล่าวว่า

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ
 مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ
 وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَخْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.

“ฉันขอปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดเว้นแต่อัลลอฮ์ เป็นหนึ่งเดียว ไม่มีสิ่งใดมาเป็นภาคี
 ได้ และฉันขอปฏิญาณว่ามุหัมมัดนั้นเป็นบ่าวและเป็นรَسُولของพระองค์ โอ้อัลลอฮ์ ได้ทรงโปรดให้
 ฉันอยู่ในกลุ่มผู้สารภาพผิด และกลุ่มผู้สะอาดยิ่ง ความบริสุทธิ์ยั้งนั้นเป็นของพระองค์ โอ้อัลลอฮ์
 ด้วยการสรรเสริญของพระองค์ ฉันขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด เว้นแต่พระองค์ท่าน ฉันขอ
 อภัยโทษต่อพระองค์ และขอสารภาพผิดต่อพระองค์เช่นกัน”

ข้อห้ามสำหรับผู้ที่อยู่ในสภาพหะดัษเล็ก

บุคคลที่อยู่ในสภาพหะดัษเล็กห้ามกระทำการดังต่อไปนี้ คือ

1. ห้ามทำการละหมาด
2. ห้ามทำพิธีเฎาะวาฟรอบบัยตุลลอฮ์
3. ห้ามจับหรือแตะต้องคัมภีร์อัล-กุรอาน

สิ่งที่ทำให้เสียน้ำละหมาด

น้ำละหมาดจะใช้ไม่ได้อีกต่อไป หากผู้นั้นอยู่ในสภาพต่อไปนี้

1. มีสิ่งออกจากทวารหนักหรือทวารเบา
2. หมดสติ
3. นั่งหลับโดยก้นไม่แนบกับพื้น
4. ชายหญิงที่อนุมุติให้สมรสกันได้สัมผัสกันโดยไม่มีสิ่งกีดกัน
5. สัมผัสอวัยวะเพศหรือทวารหนักด้วยฝ่ามือ

กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนจับคู่และสลับกันสาธิตการอาบน้ำสะอาด โดยให้แต่ละคู่ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอน สิ่งที่ต้องปฏิบัติและสิ่งที่ควรปฏิบัติตามที่เรียนมา

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงบอกความหมายของการอาบน้ำสะอาด
2. จงบอกสิ่งที่ต้องปฏิบัติในการอาบน้ำสะอาด
3. จงบอกขั้นตอนที่ควรปฏิบัติในการอาบน้ำสะอาด
4. จงบอกถึงสิ่งที่ทำให้เสียน้ำสะอาด
5. จงบอกถึงผลดีในการปฏิบัติกาอาบน้ำสะอาด

บทที่ 5

ตะยัมมม

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนบอกความหมาย และปฏิบัติการทำตะยัมมมได้

ความหมายของตะยัมมม

ดินเป็นสิ่งที่ใช้ทำความสะอาดร่างกายโดยถือว่าสะอาดและพร้อมที่จะใช้ประกอบศาสนกิจได้ ดังปรากฏในอัล-กุรอานความว่า

“.....แล้วสูเจ้าหาน้ำไม่ได้ ดังนั้นจงทำตะยัมมมด้วยดิน (แห้ง) ที่สะอาดแล้วจงลูบใบหน้า และมือสูเจ้า.....”

(สุเราะฮ์อันนิสาฮ์ อายะฮ์ที่ 43)

ตะยัมมม หมายถึง การเอาผงดินที่สะอาดลูบใบหน้าด้วยฝ่ามือทั้งสองพร้อมกับนียะฮ์ ขณะกระทำตะยัมมม

การตะยัมมมถูกบัญญัติขึ้นมาเพื่อแทนการอาบน้ำละหมาดสำหรับชำระหะดัษเล็ก และแทนการอาบน้ำเพื่อชำระหะดัษใหญ่ตามแต่กรณี เป็นการผ่อนปรนที่ทำให้มีความสะดวกในการปฏิบัติศาสนกิจ

กรณีที่อนุมัติให้ตะยัมมูม

การตะยัมมูมเพื่อชำระหะดัษเล็กหรือเพื่อชำระหะดัษใหญ่จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ไม่มีน้ำเลยหรืออาจมีบ้างเล็กน้อยที่จำเป็นต้องใช้เพื่อดื่มหรือให้สัตว์เลี้ยง โดยที่ได้ใช้ความพยายามค้นหาจนถึงที่สุดแล้ว
2. เจ็บป่วยที่ไม่อาจใช้น้ำได้ คือ ถ้าหากใช้น้ำจะทำให้เกิดอันตรายหรือทำให้การรักษาหายช้า

เงื่อนไขในการตะยัมมูม

การตะยัมมูมมีเงื่อนไขต่อไปนี้

1. เมื่อถึงเวลาละหมาด แต่ยังหาน้ำไม่ได้ในกรณีตะยัมมูมเพื่อละหมาด
2. ใช้ผงดินที่สะอาดและแห้ง

การตะยัมมูมมีวิธีการดังนี้

1. นียะฮฺกล่าวว่า “ข้าพเจ้าทำตะยัมมูมเพื่ออัลลอฮฺ” หรือ “ข้าพเจ้าตะยัมมูมชำระหะดัษใหญ่เพื่ออัลลอฮฺ” แล้วแต่กรณี พร้อมกับใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างแตะผงดิน (ภาพที่ 1) เป่าแล้วลูบใบหน้า (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

2. ใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างแตะผงดินเปาแล้วใช้มือขวาถูบจากปลายนิ้วมือซ้ายถึงข้อศอก
3. ทำเช่นเดียวกับข้อ 2 แต่เปลี่ยนให้ลูบด้วยมือซ้ายเป็นมือขวาถึงข้อศอก (ภาพที่ 3)
4. ปฏิบัติตามลำดับ

ภาพที่ 3

สิ่งที่ทำให้เสียตะยัมมม มีดังนี้

1. สิ่งใดที่ทำให้น้ำสะอาดเสีย สิ่งนั้นก็ทำให้ตะยัมมมเสียไปด้วย
2. เมื่อพบน้ำหรือเมื่อมีน้ำพอใช้ ในกรณีที่ทำตะยัมมมเพราะขาดน้ำ
3. หลังจากทำตะยัมมมแล้ว มีสิ่งบอกเหตุว่ามีน้ำอยู่ในบริเวณใกล้เคียง

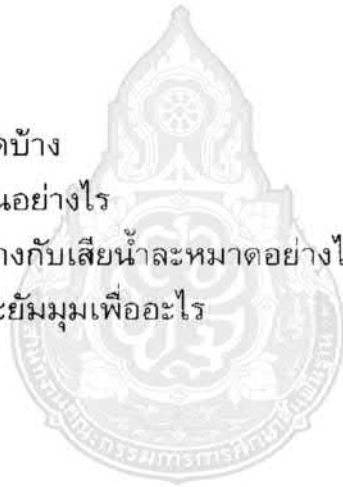
กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำตะยัมมูมแล้วทำรายงานส่งครู
2. ให้นักเรียนจับคู่และสลับกันสาธิตการทำตะยัมมูม โดยแต่ละคู่ช่วยกันตรวจสอบตามที่เราเรียนมา

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ตะยัมมูมคืออะไร
2. เราทำตะยัมมูมในกรณีใดบ้าง
3. การทำตะยัมมูมมีขั้นตอนอย่างไร
4. สิ่งที่ทำให้เสียตะยัมมูมต่างกับเสียน้ำละหมาดอย่างไร
5. จุดประสงค์ของการทำตะยัมมูมเพื่ออะไร

บทที่ 6

อะซานและอิกอมะฮฺ

จุดประสงค์การเรียนรู้

บอกความหมายและปฏิบัติอะซานและอิกอมะฮฺได้

คำอะซานและความหมาย

อิสลามกำหนดเวลาของการละหมาดต่างๆไว้เป็นการเฉพาะเมื่อถึงเวลาที่กำหนดจึงส่งเสริม (สุนัต) ให้มีการอะซาน เพื่อประกาศให้ทราบว่ถึงเวลาละหมาดแล้ว เสียงอะซานเป็นเสียงเตือนบรรดามุสลิมให้ละเว้นภารกิจต่างๆ ชั่วขณะหนึ่ง เพื่อไปละหมาดร่วมกันเพื่อแสดงการภักดีต่ออัลลอฮฺ สุบหานะฮูวะตะอาลา ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก ผู้ที่ทำหน้าที่อะซาน เรียกว่า มุอัซซิน

คำกล่าวและความหมายของอะซานมีดังนี้คือ

1. อัลลอฮุอักบัร อัลลอฮุอักบัร (اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ) 2 ครั้ง
ความว่า "อัลลอฮฺทรงเกรียงไกรยิ่ง อัลลอฮฺทรงเกรียงไกรยิ่ง"
2. อัชชะดูลิลลาฮิลลาฮะอิลอัลลอฮฺ (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ) 2 ครั้ง
ความว่า "ข้าพเจ้าปฎิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่แท้จริงนอกจากอัลลอฮฺ"

3. อัซชะตุอันนะมุหัมมัดรุรอสุลุลลอฮฺ (أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ) 2 ครั้ง
 ความว่า “ข้าพเจ้าปฎิญาณว่ามุหัมมัดเป็นรَسُولของอัลลอฮฺ”

4. อัยยะอะลัตตอลาฮฺ (حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ) 2 ครั้ง
 ความว่า “จงมาละหมาดเถิด”

5. อัยยะอะลัลฟะลาฮฺ (حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ) 2 ครั้ง
 ความว่า “จงมาสู่ความสำเร็จกันเถิด”

6. อัลลอฮุอักบัร อัลลอฮุอักบัร (اللَّهُ أَكْبَرُ) 1 ครั้ง
 ความว่า “อัลลอฮฺทรงเกรียงไกรยิ่ง”

7. ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮฺ (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) 1 ครั้ง
 ความว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่แท้จริงนอกจากอัลลอฮฺ”

สำหรับการอะซานในเวลารุ่งอรุณ (ศุบหฺ) นั้น ให้เพิ่ม

الصَّلَاةُ حَيْرٌ مِنَ الْقَوْمِ

ความว่า “การละหมาดดีกว่าการนอน” ระหว่างประโยคที่ 5 กับ 6

คำอิกอมะฮฺและความหมาย

เมื่อถึงเวลาเข้าแถวละหมาด ให้มุอ์ซซินหรือผู้ใดผู้หนึ่งกล่าวอิกอมะฮฺ คือ การประกาศให้เริ่มพิธีละหมาด ซึ่งมีดังนี้

1. อัลลอฮุอักบัร อัลลอฮุอักบัร (اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ)
 ความว่า “อัลลอฮฺทรงเกรียงไกรยิ่ง อัลลอฮฺทรงเกรียงไกรยิ่ง”

2. อัซชะตุอัลลาอิลาฮะอิลลัลลอฮฺ (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)
 ความว่า “ข้าพเจ้าปฎิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่แท้จริงนอกจากอัลลอฮฺ”

3. อัชชะดุอันนะมุหัมมะดัรสุลลอลอฮฺ (أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ)
 ความว่า “ข้าพเจ้าปฏิญาณว่า มุหัมมัด เป็นรَسُولของอัลลอฮฺ”

4. หัยยะอะลัศศอลาฮฺ (حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ)
 ความว่า “จงมาละหมาดเถิด”

5. หัยยะอะลัฟะลาฮฺ (حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ)
 ความว่า “จงมาสู่ความสำเร็จกันเถิด”

6. ก็อดกอมะติศศอลาฮฺ ก็อดกอมะติศศอลาฮฺ (قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ)
 ความว่า “แท้จริงการละหมาดกำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว แท้จริงการละหมาดกำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว”

7. อัลลอฮฺอักบัร อัลลอฮฺอักบัร (اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ)
 ความว่า “อัลลอฮฺทรงเกรียงไกรยิ่ง อัลลอฮฺทรงเกรียงไกรยิ่ง”

8. ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮฺ (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)
 ความว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่แท้จริงนอกจากอัลลอฮฺ”

ข้อควรปฏิบัติ (สุนัต) ในขณะอะซานและอิกอมะฮฺ

1. ควรอะซานบนที่สูง
2. ผู้ที่อะซานและอิกอมะฮฺ ควรมีน้ำละหมาดและยื่นหันหน้าไปทางกิบละฮฺ
3. ผู้ที่อะซานสอดนิ้วมือเข้าไปในหูทั้งสองข้าง
4. ผู้ที่อะซานไม่ควรรับร่อนในการอะซาน
5. ผู้ที่ได้ยินเสียงอะซานและอิกอมะฮฺควรสงบนิ่งและฟังเสียงอะซานพร้อมหยุดการกระทำใดๆ แม้แต่กำลังอ่านคัมภีร์อัล-กุรอาน

6. เมื่อมุอ์ซซินิกกล่าวอะซานจบประโยคหนึ่งๆ ผู้ที่ได้ยินเสียงอะซานควรกล่าวตามทุกประโยค แต่สำหรับประโยคที่ 4 และ 5 ให้ผู้ที่ได้ยินเสียงอะซานกล่าวว่า

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

ความว่า “ไม่มีพลังใดๆ นอกจากอัลลอฮ์” และสำหรับประโยค

الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ

ความว่า “การละหมาดดีกว่าการนอน” ให้ผู้ฟังกล่าวรับว่า

صَدَقْتَ وَبَرَرْتَ

ความว่า “ท่านทำถูกแล้วและท่านทำดีแล้ว”

ส่วนในอีกอิมะฮ์นั้น เมื่อมุอ์ซซินิกกล่าวว่า

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

ความว่า “แท้จริงการละหมาดกำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว” ให้ผู้ฟังลุกขึ้นยืนเข้าแถวเตรียมตัวละหมาด

7. เมื่อมุอ์ซซินิกกล่าวอะซานและอีกอิมะฮ์จบลงแล้ว มุอ์ซซินิกและผู้ที่ได้ยินเสียงอะซานควรกล่าวดูอาอ์ต่อไปนี้

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ اَبِّحْ مُحَمَّدًا الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُوْدًا الَّذِي وَعَدْتَهُ

ความว่า “โอ้อัลลอฮ์ องค์พระผู้อภิบาลแห่งการเรียกร้องอันสมบูรณ์นี้ และในการละหมาดอันดำรงอยู่นี้ ได้ประทานความใกล้ชิดและความดีเด่นแก่มุหัมมัด และได้ทรงตั้งให้เขาอยู่ในตำแหน่งอันแซ่ซ้องสรรเสริญซึ่งพระองค์ได้ทรงสัญญาแก่เรา”

(รายงานโดย บุคอรี)

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูทำสมุดกิจกรรมแล้วให้ผู้นำประจำมัสญิดได้จดบันทึก เมื่อนักเรียนไปร่วมละหมาดในมัสญิดและได้ทำอะซานหรืออิกอมะฮฺ แล้วนักเรียนทำสมุดกิจกรรมส่งให้ครู
2. ครูจัดประกวดกิจกรรมการอะซานและอิกอมะฮฺ โดยจัดลำดับในกรณีให้รางวัลหรือชมเชย

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้
 - อะซาน
 - อิกอมะฮฺ
2. ข้อควรปฏิบัติในขณะอะซานมีอะไรบ้าง
3. ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้อิกอมะฮฺมีอะไรบ้าง
4. ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ได้ยินการอิกอมะฮฺมีอะไรบ้าง

บทที่ 7

การละหมาด

จุดประสงค์การเรียนรู้

บอกวิธีหลักการต่างๆ ของการละหมาดได้

ความหมายและความสำคัญของการละหมาด

คำว่า “ละหมาด” มาจากคำเปอร์เซียว่า “นมาซ” หมายถึง การกราบไหว้พระเจ้า ภาษาอาหรับเรียกว่า “อัส-เศาะลาฮฺ” ซึ่งตามศัพท์แล้วแปลว่า การขอพร หรือการศุอาอ์ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เรียกว่า “ซิมบะฮฺยัง” ซึ่งมาจากศัพท์ภาษามลายู “ซิมบะฮฺ” แปลว่า “กราบไหว้” “ยัง” แปลว่า “พระเจ้า” ดังนั้น “ซิมบะฮฺยัง” คือ การกราบไหว้พระเจ้า

การละหมาดนี้มีทั้งวาญิบและสุนัต

การละหมาดเป็นหลักการปฏิบัติที่สำคัญประการหนึ่งของชาวมุสลิม เพราะการละหมาดเปรียบดังเสาหลักของศาสนาอิสลาม การละหมาดเป็นหลักการที่สามารถจำแนกได้ว่า ใครเป็นมุสลิมสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ ถ้าผู้ใดขาดละหมาดแล้ว ความเป็นมุสลิมก็บกพร่อง ไม่สมบูรณ์ คัมภีร์อัล-กุรอานได้บัญญัติเกี่ยวกับการละหมาดหลายตอนที่แสดงให้เห็นว่า การละหมาดเป็นหลักการที่สำคัญยิ่งของอิสลาม เช่น อัล-กุรอานได้กล่าวไว้ว่า

“แท้จริงการละหมาดเป็นข้อบัญญัติที่ถูกกำหนดเอาไว้แก่บรรดามวลผู้มีศรัทธาทั้งหลาย”

(สุเราะฮฺอันนิสาฮ์ อายะฮฺที่ 103)

“จงรักษาละหมาด จงหมั่นรักษาละหมาดทั้งหลายไว้ให้ดีเถิด โดยเฉพาะการละหมาดกลางวัน (ละหมาดอัศริ) และเจ้าทั้งหลายจงยืนอยู่กับอัลลอฮฺด้วยคารวะ”

(สุเราะฮฺอัล-บะเกาะเราะฮฺ อายะฮฺที่ 238)

การละหมาดเป็นศาสนกิจประการเดียวของมุสลิมที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่ตลอดเวลาอย่างน้อยวันละ 5 ครั้ง เป็นการแสดงการน้อมตนอัลลอฮฺ ทำตนให้ใกล้ชิดกับอัลลอฮฺ ทำให้สำนึกในบุญคุณของพระองค์ ในการที่พระองค์ให้ทรงบังเกิดแก่เราในฐานะผู้มีความประเสริฐสุด ทำให้มีความปรารถนาที่จะเข้าพบพระองค์ ทำให้ไม่กล้าประพฤติดีชั่ว จะปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม

คุณสมบัติของผู้ที่ต้องละหมาด

ผู้ที่จะละหมาดต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นมุสลิม
2. บรรลุนิติภาวะ
3. มีสติสัมปชัญญะ
4. ปราศจากประจำเดือนนิฟาส และวิลาตะฮ์

เงื่อนไขของการละหมาด

เงื่อนไขของการละหมาดมีดังนี้

1. ต้องปราศจากหะดัษใหญ่และหะดัษเล็ก
2. ร่างกาย เครื่องนุ่งห่ม และสถานที่ละหมาดต้องสะอาด
3. ต้องปกปิดเอาเราะฮ์ กล่าวคือ ผู้ชายต้องปกปิดตั้งแต่สะดือถึงหัวเข่า ผู้หญิงจะต้องปกปิดทั่วร่างกาย ยกเว้นมือและใบหน้า
4. ต้องหันหน้าไปทางกิบละฮ์
5. ต้องรู้ว่าได้เวลาละหมาดแล้ว
6. ต้องรู้ว่ามุสลิมทุกคนต้องละหมาด
7. ต้องไม่ตั้งใจเปลี่ยนการละหมาดเป็นอย่างอื่น
8. ต้องห่างไกลจากสิ่งที่ทำให้เสียละหมาด

หลักการ (รูกน) ของการละหมาด

หลักการหรือรูกนของการละหมาดมี 13 ประการ คือ

1. ยืนตรง หันหน้าไปทางกิบละฮ์
2. นียะฮ์ (ตั้งใจแน่วแน่)
3. ตักบีรอะฮ์ดุลอิหรอม
4. อ่านซูเราะฮ์อัล-ฟาติหะฮ์ทุกร็อกอะฮ์
5. รุกอูพร้อมกับการหยุดนิ่งชั่วขณะหนึ่ง
6. ออติดาลพร้อมกับการหยุดนิ่งชั่วขณะหนึ่ง
7. สujudพร้อมกับการหยุดนิ่งชั่วขณะหนึ่ง
8. นั่งระหว่างสองสujud พร้อมหยุดนิ่งชั่วขณะหนึ่ง

9. นั่งตักซุตสุดท้าย
10. อ่านตักซุตสุดท้าย
11. เตะละหวาด
12. สลามครั้งที่ 1
13. เรียงตามลำดับ

ข้อควรปฏิบัติก่อน ขณะและหลังการละหมาด

ก่อนการละหมาด กำหนดให้มีการอะซานและอิกอมะฮ์

ข้อควรปฏิบัติ (สุนัต) ขณะละหมาด

1. สุนัตอับบอฏ เป็นสุนัตซึ่งถ้าไม่กระทำแล้ว ให้สุญุดทดแทน 2 ครั้งก่อนสลาม เรียกว่า สุญุดสะฮ์วี สุนัตอับบอฏ ได้แก่ ตะฮียะฮ์ครั้งแรก
2. สุนัตฮัยอะฮ์ เป็นสุนัตซึ่งถ้าไม่กระทำแล้วไม่ต้องสุญุดสะฮ์วีทดแทน สุนัตฮัยอะฮ์ ได้แก่

- 2.1 ยกมือขณะตักบีเราะตุลอิหรอม รุกอ์ และอิอติดาล
- 2.2 วางมือขวาทับมือซ้ายขณะกอดอก
- 2.3 กล่าวดุอาอิฟติดาห์หลังตักบีเราะตุล-อิหรอม
- 2.4 กล่าวอามีน หลังอ่านสุเราะฮ์ อัล-ฟาติหะฮ์
- 2.5 อ่านอัล-ฟาติหะฮ์และสุเราะฮ์ด้วยเสียงดังในการละหมาดศุบหฺ ละหมาดมัฆริบ และละหมาดอิซฮาอ์ในสองร็อกอะฮ์แรก
- 2.6 อ่านสุเราะฮ์อื่นหลังจากอ่านสุเราะฮ์อัล-ฟาติหะฮ์ ในสองร็อกอะฮ์แรก
- 2.7 กล่าวตักบีรทุกครั้งที่เปลี่ยนอิริยาบถในการละหมาด
- 2.8 กล่าวตัสบีหฺขณะอิอติดาล
- 2.9 กล่าวตัสบีหฺขณะรุกอ์และสุญุด
- 2.10 วางมือทั้งสองข้างบนหน้าขา เสมอเข้า ให้กำมือขวา และนิ้วชี้ไปข้างหน้า เมื่อกล่าวชะฮาดะฮ์
- 2.11 นั่งแบบอิฟติรอซ
- 2.12 นั่งตะวัรรูก
- 2.13 นียะฮ์เลิกละหมาดขณะให้สลามครั้งแรก
- 2.14 ให้สลามครั้งที่ 2

ข้อควรปฏิบัติ (สุนัต) หลังการละหมาด

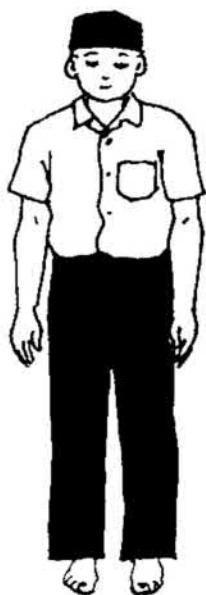
1. ขออภัยโทษต่ออัลลอฮ์ (อิstimฟาร)
2. กล่าวตะหมีด ตัสบีหฺ ตักบีร
3. อ่านอัล-กรุอาน
4. ขออุมมัลฮัจญะฮ์
5. ละหมาดสุนัต ยกเว้นหลังจากละหมาดอัศริและศุบหฺ

วิธีปฏิบัติการละหมาด

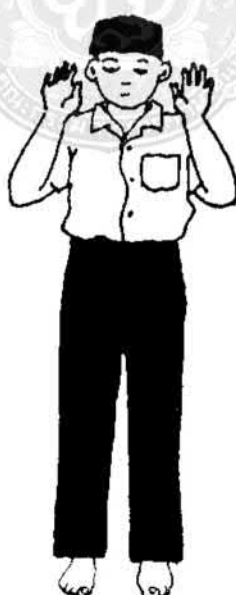
วิธีปฏิบัติการละหมาด ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

ร็อกอะฮ์ที่ 1

1. เริ่มด้วยการยืนตรง โดยเท้าทั้งสองห่างกันประมาณ 1 คืบ หันหน้าไปทางกิบละฮ์ (ภาพที่ 1)
2. กล่าวตักบีรเราะตุล-อิหฺรอหม พร้อมเนียฮ์ ในขณะยกมือทั้งสอง (ภาพที่ 2) แล้วเอามือทั้งสองกอดเหนือสะดือ มือขวาทับข้อมือซ้าย (ภาพที่ 3) แล้วอ่านดุอาอ์อิฟติตาหฺ

(ภาพที่ 1)

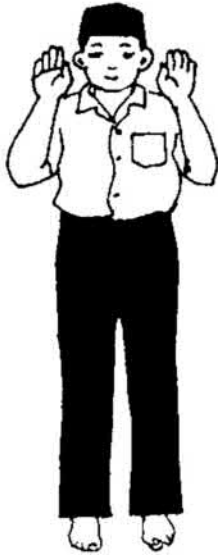

(ภาพที่ 2)

(ภาพที่ 3)

3. หลังจากอ่านตะเอาวซ บิสมิลลาฮฺ และอัลฟาติหะฮฺแล้วอ่าน ซูเราะฮฺ หรือ
อายะฮฺ
4. กล่าวตักบีรพร้อมยกมือทั้งสอง (ภาพที่ 4) แล้วก้มลงรูกู โดยเอามือทั้งสอง
ยันหัวเข้าพร้อมอ่าน ตัสบีหฺ (ภาพที่ 5)

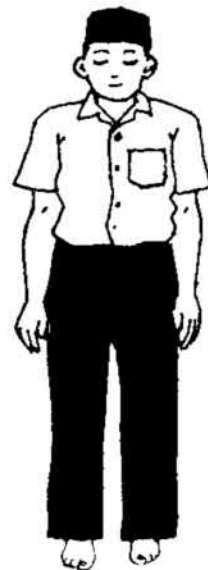

(ภาพที่ 4)

(ภาพที่ 5)

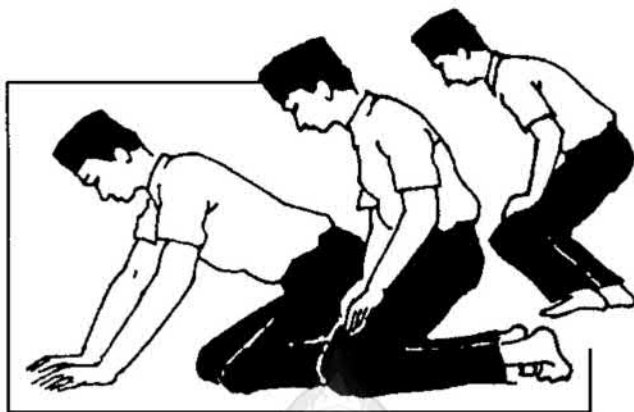
5. เปลี่ยนท่าจากรูกูขึ้นสู่ท่ายืนตรง (ภาพที่ 6) ยกมือทั้งสอง
พร้อมกล่าว **سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ** มะอฺมูกกล่าวคำว่า **رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ**
แล้วปล่อยมือลง

(ภาพที่ 6)

6. ก้มลงสujudโดยให้หน้าผากและจมูกแนบพื้น วางมือทั้งสองให้อยู่มือและนิ้วทั้งสองราบเสมอกัน ปลายนิ้วเท้าทั้งสองยันพื้น (ภาพที่ 7, 8, 9)

อ่าน **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى** หรือ **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**
อย่างน้อย 3 ครั้ง

(ภาพที่ 7)

(ภาพที่ 8)

(ภาพที่ 9)

7. นั่งระหว่าง 2 สujud โดยมีมือวางเสมอเข้า

(ภาพที่ 10)

(ภาพที่ 11)

ปลายนิ้วเท้าขวายันพื้น ให้กันวางบนฝ่าเท้าซ้าย

อ่าน رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْني وارزُقني واهدني وعافني واعف عني

(ภาพที่ 12)

8. ก้มลงสujudเหมือนข้อ 6 ทุกประการ

(ภาพที่ 13)

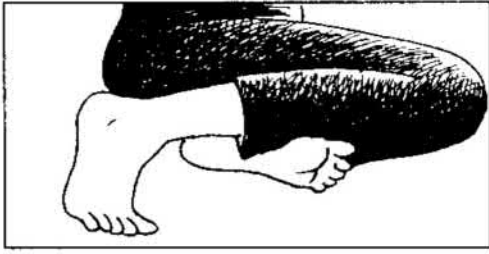
9. เปลี่ยนอิริยาบถจากสujudขึ้นสู่การยืนตรง เรียกว่า ออติดาล

ร็อกอะฮ์ที่ 2

1. ขณะยืนตรง โดยมือทั้งสองกอดเหนือสะดือ มือขวาทับข้อมือซ้าย อ่านบิสมิลลาฮ์ อัล-ฟาติหะฮ์และอ่านสุเราะฮ์หรืออายะฮ์
2. ปฏิบัติต่อไปเช่นเดียวกับขั้นตอนของข้อ 4, 5, 6 และ 8 ของร็อกอะฮ์ แรก
3. หลังจากสujudครั้งที่สองแล้วนั่งให้ปลายนิ้วเท้าขวายันพื้นให้ท้องนั้รากับพื้น ก้นวางบนฝ่าเท้าซ้าย ซึ่งเรียกว่านั่งแบบอิฟติรอซ (ภาพที่ 14)
มือทั้งสองวางบนหน้าขาเสมอเข้าให้กำมือขวาโดยนิ้วชี้ชี้ไปข้างหน้าแล้ว
จึงอ่านตะชะฮ์ฮุด จบแล้วให้ยืนตรงออติดาล

(ภาพที่ 14)

(ภาพที่ 15)

(ภาพที่ 16)

(ภาพที่ 17)

(ภาพที่ 18)

4. ถ้าเป็นการละหมาด 2 ร็อกอะฮฺ หลังจากสujudครั้งที่สอง นั่งให้เท้าขวายันพื้น สอดเท้าซ้ายใต้ขาขวา ให้กันแนบพื้น เรียกว่านั่งแบบตะวัรูก (ภาพที่ 15) มือซ้ายและมือขวาวางเสมอเข้าให้กำมือขวาโดยนิ้วชี้ชี้ไปข้างหน้า (ภาพที่ 16) อ่านตะชะฮฺฮุด เมื่ออ่านตะชะฮฺฮุดจบลงแล้วจึงกล่าวเศาะละวาตและให้สะลาม พร้อมหันหน้าไปทางขวาและทางซ้าย (ภาพที่ 17 และ 18) เป็นการสิ้นสุดการละหมาดที่มี 2 ร็อกอะฮฺ

ร็อกอะฮฺที่ 3

1. หลังจากตะชะฮฺฮุดที่สองแล้ว ให้ลุกขึ้นยืนตรง แล้วเอามือทั้งสองกอดเหนือสะดือ มือขวาทับข้อมือซ้าย อ่านอัล-ฟาติหะฮฺ จบแล้วไม่ต้องอ่านสุเราะฮฺหรืออายะฮฺอื่นอีก
2. ปฏิบัติต่อไปเช่นเดียวกับขั้นตอนของข้อ 4, 5, 6, 7 และ 8 ของร็อกอะฮฺแรก
3. หลังจากสujudครั้งที่สองแล้วให้ยืนตรงอธิติดาลเช่นเดียวกับข้อ 9 ของร็อกอะฮฺแรก
4. ถ้าเป็นการละหมาด 3 ร็อกอะฮฺ ปฏิบัติตามข้อ 4 ของร็อกอะฮฺที่ 2 เป็นการสิ้นสุดการละหมาดที่มี 3 ร็อกอะฮฺ

ร็อกอะฮ์ที่ 4

1. มือทั้งสองกอดเหนือสะดือ มือขวาทับข้อมือซ้าย อ่านบิสมิลลาฮ์ และ อัล-ฟาติหะฮ์ จบแล้วไม่ต้องอ่านสุเราะฮ์หรืออายะฮ์อื่นอีก
2. ปฏิบัติต่อไปเช่นเดียวกับขั้นตอนข้อที่ 4, 5, 6, 7 ของร็อกอะฮ์แรก และ ข้อที่ 4 ของร็อกอะฮ์ที่สอง เป็นการสิ้นสุดการละหมาดที่มี 4 ร็อกอะฮ์แรก

สิ่งที่ทำให้เสียละหมาด

ละหมาดจะเป็นโมฆะทันทีเมื่อเกิดสภาพดังต่อไปนี้

1. การพูดหรือเปล่งเสียงในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการละหมาดโดยเจตนา
2. การกระทำในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการละหมาดโดยเจตนา
3. ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือรูกนประการหนึ่งประการใดของการละหมาด
4. มีหะดัษ หรือเปื้อนนะญิส
5. กินหรือดื่มโดยเจตนา
6. ตั้งใจเลิกละหมาด
7. ไม่หยุดนิ่งชั่วครู่ขณะรูกอ หรือเงยศีรษะจากการรูกอ สุญุด
8. การผินหน้าออกจากทิศทางของกิบละฮ์โดยเจตนา
9. เปิดเผยสิ่งที่เปื้อนเอาเราะฮ์โดยเจตนา

สิ่งที่ไม่ทำให้เสียละหมาด

1. การกระทำในสิ่งที่เกิดความจำเป็น เช่น การเดินขึ้นไปเสริมให้เต็มแถว การฆ่าสัตว์ร้าย เช่น งู แมลงป่อง ตะขาบ การช่วยเด็ก คนพิการมิให้ได้รับอันตราย การช่วยเหลือคนตาบอด ฯลฯ
2. การละหมาดโดยไม่สวมหมวก
3. การสุญุดบนเสื้อ ทับหมวก หรือบนผ้าโพกศีรษะ
4. การอุ้มเด็กขณะละหมาด
5. การจามหรือกระแอมไอ ด้วยความจำเป็น

สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติขณะละหมาด

1. การเหลียวมองทางอื่น นอกจากที่สุญุด
2. การหลับตาทั้งสองข้าง
3. การใช้ผ้าปูละหมาดที่มีลวดลาย
4. การเอารูปภาพหรือลวดลาย หรือสิ่งสะดุดตามาดิตไว้ ณ ทิศทางกิบละฮ์

5. การกระทำใดๆก็ตามที่ทำให้ขาดความสามัคคี การนอบน้อม และขาดสมาธิในการละหมาด

โทษของผู้ที่ละทิ้งการละหมาด

ผู้ใดไม่เชื่อว่าอัลลอฮ์ได้ทรงบัญญัติละหมาดมาให้มุสลิมและถือว่าละหมาดไม่อยู่ในบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ต้องชี้แจงข้อเท็จจริงให้เขาทราบ ถ้าเขาปฏิเสธไม่ยอมเชื่อ ก็ถือว่าเขาสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม หากเขาทิ้งละหมาดเนื่องจากความเกียจคร้านหรือไม่ให้ความสนใจก็จำเป็นที่จะต้องชี้ให้เขาละหมาดและขอร้องโทษต่ออัลลอฮ์ภายใน 3 วัน ถ้าหากว่าเขาไม่ยอมขอร้องโทษและไม่ยอมปฏิบัติละหมาด ก็ให้ผู้ปกครองมุสลิมลงโทษเขาตามบทบัญญัติอิสลามที่ว่าด้วยการละทิ้งละหมาด

การไม่ละหมาดตามเวลาโดยปล่อยให้เวลาล่วงเลยไป ถือว่าเป็นการกระทำที่มีความผิดอย่างมหันต์ เว้นแต่ผู้ที่ตั้งใจว่าจะทำละหมาดรวม เขาต้องละหมาดทันทีเมื่อตื่นนอน หรือเมื่อเขานึกขึ้นได้

ท่านอนัส อิบนิมาลิก รายงานว่า “ผู้ใดที่ลืมละหมาด เขาก็จงละหมาดเมื่อนึกขึ้นได้ ไม่มีสิ่งทดแทนใดๆ สำหรับการละหมาด นอกจากการละหมาดเท่านั้น”

(บันทึกโดย บุคอรีและมุสลิม)

อัลลอฮ์ทรงบอกลักษณะของคนมูนาฟิก (กลับกลอก) ไว้อย่างหนึ่งคือ การละทิ้งละหมาดดังที่พระองค์ตรัสว่า

“แท้จริงบรรดาผู้กลับกลอกหลอกลวงอัลลอฮ์และพระองค์ก็ทรงหลอกลวงเขาเมื่อพวกเขาหลอกลวงไปละหมาด พวกเขาหลอกลวงอย่างเกียจคร้าน โดยโอ้อวดมนุษย์ และพวกเขามีได้รำลึกถึงอัลลอฮ์นอกจากเพียงเล็กน้อยเท่านั้น”

(สุเราะฮ์อันนิสาฮ์ อายะฮ์ที่ 142)

ประเภทของการละหมาด

- ก. ละหมาดฟัรฎุ (วาญิบ) เป็นละหมาดที่มุสลิมต้องกระทำในรอบ 24 ชั่วโมง มี 5 เวลาคือ
1. ละหมาดซุฮฺริ มี 4 ร็อกอะฮ์ เริ่มตั้งแต่ตะวันคล้อยจนกระทั่งถึงเงาของสิ่งของยาวเท่ากับตัวของมันเอง
 2. ละหมาดอัศริ มี 4 ร็อกอะฮ์ เริ่มตั้งแต่เงาของสิ่งของยาวกว่าสิ่งของนั้นจนกระทั่งถึงตะวันตกดิน
 3. ละหมาดมัฆริบ มี 3 ร็อกอะฮ์ เริ่มตั้งแต่ตะวันตกดินจนกระทั่งหมดแสงสีแดงที่ขอบฟ้าทิศตะวันตก

4. ละหมาดอิซาฮ มี 4 ร็อกอะฮะ เริ่มตั้งแต่หมดแสงสีแดงที่ขอบฟ้าทิศตะวันตก จนกระทั่งรุ่งอรุณ

5. ละหมาดศุบหฺ มี 2 ร็อกอะฮะ เริ่มตั้งแต่รุ่งอรุณ จนกระทั่งตะวันตก

ละหมาดวันญุมอะฮฺ หรือญุมอัต (เฉพาะชายมุสลิมที่เข้าเกณฑ์บังคับ) คือการละหมาดในเวลาซุฮฺริ มี 2 ร็อกอะฮะ ผู้ที่จำเป็นต้องละหมาดญุมอัต ได้แก่

1. เป็นชายมุสลิม
2. เป็นอิสระชน (ไม่เป็นทาส)
3. เป็นผู้มีความสติสัมปชัญญะ
4. บรรลุศาสนภาวะ
5. ไม่เป็นผู้เดินทาง
6. มีความสามารถเดินทางไปยังสถานที่ละหมาดญุมอัต

ข. ละหมาดสุนนะฮฺหรือสุนัต ละหมาดสุนัตมีมากมาย มุสลิมสามารถปฏิบัติหรือเลือก ละหมาดต่าง ๆ ได้ตามแรงศรัทธา ละหมาดสุนัตมีดังนี้ คือ

1. ละหมาดวันอีด
 - 1.1 ละหมาดวันอีดิลฟิฏริ
 - 1.2 ละหมาดวันอีดิลอัฎฮา

ละหมาดอีดมี 2 ร็อกอะฮะ เช่นเดียวกับละหมาด 2 ร็อกอะฮะทั่วไป ที่แตกต่างกันคือ ให้ทำละหมาดอีดเป็นญะมาอะฮฺ (รวมกัน) และอ่านเสียงดัง ละหมาดอีดเป็นละหมาดสุนัตที่ดียิ่ง เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้ปฏิบัติเป็นประจำและได้เชิญชวนให้บรรดามุสลิม และมุสลิมะฮฺมาร่วมในการละหมาดอีกด้วย

2. ละหมาดสุนัตที่ควบคู่กับการละหมาดฟารฎ เรียกว่า “เราะวาติบ”
3. ละหมาดตะฮียะฮฺตุลมัสนูต 2 ร็อกอะฮะ วิธีการปฏิบัติเหมือนกับการละหมาดศุบหฺ
4. ละหมาดญุฮา เป็นละหมาดสุนัตที่ปฏิบัติเริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์พ้นขอบฟ้าเล็กน้อย

ควรละหมาดขณะที่ดวงอาทิตย์มีแสงจ้า จำนวน 2 ถึง 8 ร็อกอะฮะ โดยละหมาดทีละ 2 ร็อกอะฮะ

5. ละหมาดกลางคืน คือละหมาดสุนัตที่ปฏิบัติหลังจากละหมาดอิซาฮฺจนกระทั่งเวลา ฬะญูรฺ ละหมาดกลางคืน มีชื่อเรียกว่า ละหมาดกียามุลลัยลฺ ละหมาดตะหัจญุด ถ้าในเดือนเราะมะฎอน เรียกว่าละหมาดตะรอวีหฺ

6. ละหมาดวิตรฺ คือละหมาดที่มีจำนวนคี่ ซึ่งเป็นละหมาดสุนัตที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ปฏิบัติเป็นประจำ จำนวนร็อกอะฮะของละหมาดวิตรฺ คือ 1,3,5,7,9,11,13 จำนวนที่สมบูรณ์คือ 3 ร็อกอะฮะ และไม่ให้ทำเหมือนละหมาดมัฆริบ คือครั้งแรก 2 ร็อกอะฮะ 1 สะลาม ครั้งที่สอง 1 ร็อกอะฮะ 1 สะลาม

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูและนักเรียนช่วยสรรหานักเรียนที่มีคุณสมบัติและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อิมาม (ผู้นำละหมาด) และมุอ์ซซิน (ผู้อะซานและอิกอมะฮ์)
2. ครูจัดให้มีการละหมาดร่วมกัน (ญะมาอะฮ์) เป็นประจำในช่วงเวลาละหมาดซุฮฺริตามวันและเวลาที่กำหนด

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. อธิบายความหมายของการละหมาด
2. คุณสมบัติของผู้ที่ต้องละหมาดมีอะไรบ้าง
3. เงื่อนไขของการละหมาดมีกี่ประการอะไรบ้าง
4. ก่อนการละหมาดต้องปฏิบัติอย่างไร
5. สาเหตุที่ทำให้เสียละหมาดมีอะไรบ้าง
6. รุกนละหมาดมีกี่ประการ อะไรบ้าง
7. ให้นักเรียนอภิปรายถึงคุณค่าของการละหมาด
8. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรื่อง “การละหมาดกับสังคมมุสลิมในปัจจุบัน” และ “การละหมาดกับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนของเรา”

บทที่ 8

การถือศีลอด

จุดประสงค์การเรียนรู้

บอกวิธีและหลักการต่างๆ ของการถือศีลอดได้

ความหมายและความสำคัญของการถือศีลอด

การถือศีลอด คือ การงดเว้นจากการดื่ม การกิน การร่วมประเวณี และการกระทำอื่นๆ ที่ศาสนบัญญัติให้งดเว้นในช่วงการถือศีลอด ตั้งแต่เริ่มยามรุ่งอรุณจนกระทั่งตะวันตกดิน

การถือศีลอดเป็นการปฏิบัติศาสนกิจอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการภักดีต่ออัลลอฮ์ มีทั้งการถือศีลอดที่บังคับให้ปฏิบัติและที่ส่งเสริมให้สมัครใจปฏิบัติ การถือศีลอดที่บังคับให้ปฏิบัติคือการถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน ซึ่งเป็นหลักการอิสลามข้อหนึ่ง ในหลักการปฏิบัติของศาสนาอิสลาม ที่มุสลิมทุกคนต้อง (วาญิบ)ปฏิบัติ

อัลลอฮ์ได้ทรงบัญญัติให้มวลมุสลิมเริ่มถือศีลอดในปีที่ 2 แห่งฮิจญ์เราะฮ์ศักราช คือเมื่อท่านนบีมุหัมมัดอพยพไปอยู่ที่มะดีนะฮ์เป็นปีที่ 2 ดังปรากฏหลักฐานในคัมภีร์อัล-กุรอานความว่า

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธา การถือศีลอดได้ถูกกำหนดแก่ผู้เจ้า ดังได้เคยถูกกำหนดแก่กลุ่มชนก่อนผู้เจ้า ทั้งนี้เพื่อผู้เจ้าจะได้มีความยำเกรง”

(สุเราะฮ์อัล-บะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 183)

จากโองการดังกล่าวแสดงว่า อัลลอฮ์ได้บัญญัติเกี่ยวกับการถือศีลอดให้ประชาชาติอื่นก่อนประชาชาติของนบีมุหัมมัดถือปฏิบัติมาแล้ว เช่น ชาวยิวและคริสเตียน แต่ในปัจจุบันลักษณะการถือศีลอดดังกล่าวนี้เหลือแต่เพียงประชาชาติมุสลิมเท่านั้นที่ต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ส่วนประชาชาติอื่นๆ เหลือเพียงลักษณะการอดอาหารเป็นบางมื้อ หรือการอดเฉพาะเนื้อสัตว์ ซึ่งเป็นการปฏิบัติเฉพาะบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่สมัครใจเท่านั้น ไม่ได้เป็นการบังคับจากอัลลอฮ์อย่างเช่นในศาสนาอิสลาม

ประโยชน์ของการถือศีลอด

การถือศีลอดมีประโยชน์มากมายนานัปการ มีทั้งผลดีต่อผู้ปฏิบัติและผลดีต่อสังคม มีประโยชน์ทั้งต่อร่างกายและจิตใจ รวมถึงได้ประโยชน์ทั้งในโลกนี้และได้ผลตอบแทนในโลกหน้า ซึ่งจะขอกล่าวรวมๆ กัน ดังต่อไปนี้ เช่น

1. เป็นการแสดงความจงรักภักดีต่ออัลลอฮ์ และเสริมให้เกิดความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ อย่างแน่วแน่นมั่นคงยิ่งขึ้น
2. อิ่มเอิบเบิกบานใจที่ได้ปฏิบัติตามในสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงกำหนด และได้เจริญรอยตามแบบอย่างดังที่ท่านศาสดาเคยปฏิบัติมาแล้ว
3. ทำให้จิตใจบริสุทธิ์และมีความสุขใจในความหวังที่จะได้รับผลตอบแทนในโลกหน้า
4. ชะใจตนเอง จิตใจหนักแน่น ไม่คล้อยตามอำนาจใฝ่ต่ำ ชัยฏอน หรือมารร้าย และไม่เอาแต่ใจตนเอง
5. อบรมขัดเกลาจิตใจ อบรมอุปนิสัยใจคอ และความประพฤติให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง เช่น
 - ทำให้เห็นใจคนยากจน และผู้ขัดสนที่ต้องประสบกับความหิวกระหาย
 - ละทิ้งความตระหนี่ถี่เหนียวและความโลภ กลายเป็นผู้มีความเมตตา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และมีความเสียสละ
 - ละทิ้งความหยิ่งยโส เย่อหยิ่ง จ้องหอง กลายเป็นคนนอบน้อม สำนวมนตน
 - ไม่พูดเท็จ และไม่พูดจาในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์และไร้สาระ ไม่นินทาว่าร้ายคนอื่น
 - ทำให้มีความอดทน อดทนในการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของอัลลอฮ์ อดทนและพร้อมที่จะงดเว้นกระทำการที่อัลลอฮ์ห้าม และอดทนในความหิวกระหาย
6. ทำให้มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ วงการแพทย์ได้ยอมรับว่า การถือศีลอดเป็นผลดีต่อร่างกาย เพราะอวัยวะการย่อยอาหารได้พักผ่อนในตอนกลางวัน 1 เดือนในรอบปี นอกจากนี้ อาหารที่ร่างกายได้สะสมเอาไว้ เช่น ไขมันได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในระยะนี้ ทำให้ร่างกายไม่อ้วนจนเกินไป อันจะก่อให้เกิดโรคต่างๆ ขึ้นได้ การถือศีลอดนั้นยังเป็นการลดไขมัน ลดการก่อให้เกิดโรคความดันโลหิตสูง เส้นโลหิตตีบ โรคหัวใจ โรคไต โรคประสาท และโรคอื่นๆ
7. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตรหลาน ครอบครัว และเพื่อนฝูง
8. ไม่ประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นภัยต่อสังคม ปฏิบัติดีต่อสังคม และอยู่ในสังคมได้ดี
9. ทำให้เกิดความเสมอภาคในสังคม เพราะทุกคนต้องถือปฏิบัติในเงื่อนไขเดียวกันไม่ว่าจะเป็นเศรษฐีหรือคนยากจน

10. ได้รับผลตอบแทนจากอัลลอฮ์ อัลลอฮ์ได้สัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนผลบุญสำหรับคนที่ถือศีลอดทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

คุณสมบัติของผู้ที่ต้องถือศีลอด

สำหรับผู้ที่ต้องถือศีลอดนั้น ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นมุสลิม
2. บรรลุศาสนภาวะ
3. มีสติสัมปชัญญะ ไม่วิกลจริต
4. เป็นผู้มีความสามารถถือศีลอดได้ สำหรับคนที่ไม่สามารถถือศีลอดได้ เช่น คนชรา มาก ก็ไม่บังคับสำหรับเขา แต่ต้องแจกอาหารตามจำนวนที่ขาดไปวันละ 1 ทะนาน แก่ผู้มีสิทธิได้รับตามศาสนบัญญัติไว้ คือ คนยากจน
5. มีสุขภาพดี ไม่เจ็บป่วย สำหรับสตรีที่อยู่ในระหว่างมีประจำเดือน หรือมีเลือดออกมา ภายหลังจากการคลอดบุตรนั้น ก็ไม่ต้องถือศีลอด แต่ต้องชดใช้ภายหลัง สำหรับสตรีที่มีครรภ์แก่ ถ้าถือศีลอดจะเป็นอันตรายแก่ตนและบุตรในท้อง ก็ไม่ต้องถือศีลอด แต่ต้องชดใช้ภายหลัง และต้องแจกอาหารตามจำนวนวันที่ขาดไปวันละ 1 ทะนาน สำหรับคนป่วยปกติเมื่อหายป่วยแล้วให้ชดใช้ภายหลัง
6. เป็นผู้ที่อยู่ในถิ่นฐาน ไม่อยู่ในระหว่างการเดินทาง ผู้ที่อยู่ในระหว่างการเดินทาง ไม่ถือศีลอดก็ได้ แต่ต้องชดใช้ภายหลัง
7. รู้ว่าถึงเดือนเราะมะฎอน

หลักการถือศีลอด

หลักการของการถือศีลอด มีดังนี้

1. ต้องนียะฮ์ตั้งเจตนาในเวลากลางคืนทุกๆ คืนในเดือนเราะมะฎอน ระหว่างดวงอาทิตย์ตกดิน จนถึงเริ่มแสงอรุณขึ้น โดยนียะฮ์ความว่า

نَوَيْتُ صَوْمَ غَدٍ عَنْ أَدَاءِ فَرْضِ رَمَضَانَ لِلَّهِ تَعَالَى

“ข้าพเจ้าตั้งใจถือศีลอดในวันพรุ่งนี้ของเดือนเราะมะฎอนเพื่ออัลลอฮ์”

2. ต้องงดเว้นจากการกระทำต่างๆ ซึ่งเป็นข้อห้ามที่จะทำให้เสียการถือศีลอด ตั้งแต่เริ่มแสงอรุณขึ้น จนถึงดวงอาทิตย์ตกดิน เช่น งดเว้นการกิน ดื่ม ร่วมประเวณี เป็นต้น

ข้อควรปฏิบัติในระหว่างการถือศีลอด

1. ควรรับประทานอาหารสละหุหลังเที่ยงคืนเป็นต้นไป หรือช่วงท้ายคืนก่อนแสงอรุณ
2. รับประทานอาหารทันทีเมื่อได้เวลา
3. ควรละศีลอดด้วยผลไม้หรือดื่มน้ำ ถ้าไม่มีให้ละศีลอดด้วยของหวานอย่างอื่นแทน
4. ควรอ่านดุอาอ์ก่อนละศีลอด

اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَىٰ رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ

ความว่า "โอ้อัลลอฮ์ ฉันได้ถือศีลอดเพื่อพระองค์ และฉันแก้ศีลอดด้วยเครื่องยังชีพของพระองค์"

5. รับประทานอาหารเพียงเล็กน้อยก่อน แล้วละหมาดมัฆริบ
6. อ่านคัมภีร์อัล-กุรอาน กล่าวเศาะละวาต และอิสติฆฟาร์ให้มากๆ
7. อ่านหรือศึกษาหะดีษและหนังสือเกี่ยวกับอิสลามให้มากๆ
8. อาบน้ำญะนาบะฮฺ และอาบน้ำหลังหมดหัยฎฺ นิฟาส ก่อนแสงอรุณ
9. เว้นจากการพูดเท็จ นินทา พูดหยาบคาย ไร้สาระ และมีโทสะ
10. แจกจ่ายอาหารให้คนยากจน ลูกกำพร้า และบริจาคทานให้มากๆ
11. แจกจ่ายหรือเลี้ยงอาหารแก่คนถือศีลอด
12. จับจ่าย หรือจัดหาอาหารการกินแก่ครอบครัวให้ครบสมบูรณ์ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวแต่

ไม่สุรุ่ยสุร่าย

13. ละหมาดญะมาอะฮฺ ที่มีสญูดให้ครบทั้ง 5 เวลา พร้อมทั้งละหมาดสุนัตก่อนและหลัง
14. ละหมาดยามคำคีน (กียามุลลัยล) เช่น ละหมาดตะรอวีหฺ ละหมาดวิตร์ และ

ละหมาดสุนนะฮฺอื่นๆ

15. ถือดีกาฟที่มีสญูด 10 วันสุดท้ายของเดือนเราะมะฎอน ด้วยความจริงจังและบริสุทธิ์ใจ เพื่อแสวงหาคืนลัยละตุลเกาะดร์

16. ทำให้คืนอีดิลฟิฏริเป็นคืนที่เต็มไปด้วยอิบาตะฮฺทุกชนิด อย่างน้อยละหมาดอิซาอ์และคุบหฺร่วมกันที่มีสญูด

17. จ่ายซะกาฮฺฟิฏเราะฮฺให้ตัวเองและคนที่เรารับผิดชอบในคืนวันอีดิลฟิฏริ

ข้อห้ามปฏิบัติในระหว่างการถือศีลอด

ในระหว่างการถือศีลอดนั้น มีข้อห้ามปฏิบัติหลายประการด้วยกัน ถ้าผู้ถือศีลอดฝ่าฝืนข้อห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ จะทำให้การถือศีลอดนั้นเป็นการสูญเปล่า หรือใช้ไม่ได้ ข้อห้ามดังกล่าวคือ

1. เจตนารับประทาน ดื่ม หรือสูบ
2. เจตนาทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะที่เป็นรู เช่น ปาก จมูก หู และทวาร
3. ร่วมประเวณีในขณะถือศีลอด
4. เจตนาทำให้น้ำสุจิเคลื่อนออกมา
5. เจตนาทำให้อาเจียน
6. หลุดพ้นจากสภาพการเป็นมุสลิม (ตกมูรตัด)
7. ละศีลอดโดยไม่มั่นใจว่า ดวงอาทิตย์ตกดินแล้วหรือยัง

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติม ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 การถือศีลอดสุนัต
 - 1.2 คินลัยละตุลเกาะดัร
 - 1.3 การถืออดิกาฟ 10 วันสุดท้ายของเดือนเราะมะฎอน
 - 1.4 การละหมาดกียามุลลัยล
 - 1.5 วันอีดิลฟิฏริ
2. ให้นักเรียนรวบรวมศัพท์เฉพาะในบท พร้อมบอกความหมายแล้วเขียนรายงานส่งครู

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ใครบ้างที่ต้องถือศีลอด
2. จงบอกตัวอย่างผลดีของการถือศีลอด 5 ตัวอย่าง
3. ข้อควรปฏิบัติในเดือนเราะมะฎอนมีอะไรบ้าง
4. จงบอกสิ่งที่ทำให้เสียศีลอด

บทที่ 9

ชะกาฮ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

บอกวิธีและหลักการชะกาฮ์ได้

การจ่ายชะกาฮ์เป็นหลักการข้อหนึ่งในหลักการปฏิบัติของศาสนาอิสลาม ซึ่งถูกกำหนดในปีที่ 2 ฮิจญ์เราะฮ์ศักราช ดังปรากฏในอัล-กุรอานความว่า

“และจงดำรงการละหมาด และจงจ่ายชะกาฮ์ และจงรูกู พร้อมกับบรรดาผู้รูกูทั้งหลาย”

(สุเราะฮ์อัล-บะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 43)

“ท่านจะเอาบางส่วนจากทรัพย์สินของพวกเขาเป็นทานชะกาฮ์ ซึ่งจะทำให้ความสะอาดและปลดปล่อยพวกเขาด้วยทานนั้น”

(สุเราะฮ์อัล-เตาบะฮ์ อายะฮ์ที่ 103)

สภาพสังคมในปัจจุบันมีปัญหาความแตกต่างระหว่างชนชั้น คนยากจนถูกทอดทิ้ง และไม่ได้รับการดูแลจากสังคมที่ดีกว่าเท่าที่ควร ส่วนบุคคลที่มั่งมีจะมีความเป็นอยู่อย่างสุขสำราญสภาพเหล่านี้นปรากฏอยู่ทั่วไป และนับวันจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นชะกาฮ์จึงเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อ

แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างความเหลื่อมล้ำให้ลดน้อยลง และเพื่อเป็นหลักประกันในการแก้ปัญหาสวัสดิการแก่คนในสังคม การจ่ายชะกาสุเป็นการแสดงออกถึงความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ และช่วยขัดเกลาลจิตใจให้บริสุทธิ์

ชะกาสุ ตามรูปศัพท์ หมายถึง ความมั่งคั่ง ความเจริญ ความบริสุทธิ์ บางครั้งหมายถึง การขัดเกลาลจิตใจ ชะกาสุตามศาสนบัญญัติ หมายถึงทรัพย์สินส่วนหนึ่งที่ต้องจ่ายจากทรัพย์สินตามพิกัด (นิกอบ) ที่ได้ถูกกำหนดในรอบปีหนึ่งครั้ง

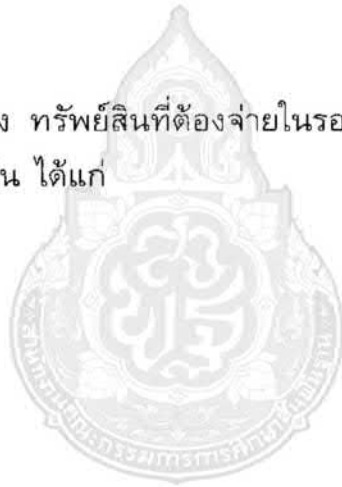
ประเภทของชะกาสุ

ชะกาสุแบ่งได้ 2 ประเภท คือ ชะกาสุทรัพย์สิน (อัลมาล) และชะกาสุส่วนบุคคล (ฟิฏเราะฮ)

ชะกาสุทรัพย์สิน

ชะกาสุทรัพย์สิน หมายถึง ทรัพย์สินที่ต้องจ่ายในรอบปี 1 ครั้ง และทรัพย์สินนั้นจะต้องครบพิกัด (นิกอบ) ชะกาสุทรัพย์สิน ได้แก่

1. ปศุสัตว์
2. เงินทอง
3. ธัญญาหาร
4. ผลไม้
5. ธุรกิจการค้า
6. แร่ธาตุ

เงื่อนไขการจ่ายชะกาสุทรัพย์สินและพิกัดของชะกาสุทรัพย์สิน

ทรัพย์สินที่ต้องจ่ายชะกาสุมีดังต่อไปนี้

ปศุสัตว์

ปศุสัตว์ที่จำเป็นต้องจ่ายชะกาสุมี 3 ประเภท คือ อูฐ วัวควาย และแพะแกะ เงื่อนไขของปศุสัตว์ที่ต้องจ่ายชะกาสุ

1. ครบครองครบรอบปี (หาวล)
2. ครบจำนวนพิกัด (นิกอบ)
3. เป็นปศุสัตว์ที่เลี้ยงในทุ่งทั่วไป (หากินเอง)

พิกัดวัวควาย

1. มีจำนวนต่ำกว่า 30 ตัว ไม่ต้องจ่ายชะกาฮ
2. วัวควาย 30 ตัว จ่ายลูกวัวหรือควายอายุย่างเข้าปีที่ 2 (ตะบือ) จำนวน 1 ตัว
3. วัวควาย 40 ตัว จ่ายลูกวัวหรือควายอายุย่างเข้าปีที่ 3 (มุสินนะฮ) จำนวน 1 ตัว
4. วัวควาย 60 ตัว จ่ายลูกวัวหรือควายอายุ 1 ปี จำนวน 2 ตัว
5. วัวควาย ทุกๆ 30 ตัว หลังจาก 60 ตัวแรก จ่ายลูกวัวหรือควายที่มีอายุ 1 ปี จำนวน 1 ตัว
6. วัวควายทุกๆ 40 ตัว หลังจาก 60 ตัวแรก จ่ายลูกวัวหรือควายที่มีอายุ 2 ปี จำนวน 1 ตัว

พิกัดแพะแกะ

1. มีจำนวนต่ำกว่า 40 ตัว ไม่ต้องจ่ายชะกาฮ
2. แพะแกะ 40-120 ตัว จ่ายลูกแพะ 2 ปี หรือลูกแกะอายุ 1 ปี จำนวน 1 ตัว
3. แพะแกะ 121-200 ตัว จ่ายลูกแพะ 2 ปี ย่างเข้าปีที่ 3 จำนวน 2 ตัว
4. แพะแกะ 201-300 ตัว จ่ายลูกแพะ 2 ปี ย่างเข้าปีที่ 3 จำนวน 3 ตัว
5. แพะแกะ ทุกๆ 100 ตัว หลังจาก 300 ตัว จ่ายแพะหรือแกะ จำนวน 1 ตัว

เงินทอง

เงินทอง หมายถึงเงินทองที่เก็บสะสมเป็นทรัพย์สิน ซึ่งนอกเหนือจากทองที่ใช้เป็นเครื่องประดับ เงินไขของเงินทองที่ต้องจ่ายชะกาฮ คือ

1. ครบจำนวนตามพิกัด
2. ครบรอบปี (หาวล)

พิกัดเงินทอง

ผู้ที่ครอบครองเงินเป็นจำนวน 200 ดิรฮัม (หนัก 400 บาท หรือ 650 กรัม) หรือผู้ที่ครอบครองทองคำ 20 มิชกอล (หนักประมาณ 6 บาท) ต้องจ่ายชะกาฮในอัตราร้อยละ 2.5

ัญญาหารและผลไม้

ัญญาหาร หมายถึงผลผลิตทางด้านการเกษตรที่จัดอยู่ในประเภทอาหารหลักประจำวัน เช่น ข้าวเจ้า ข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวบาร์เล่ เป็นต้น

เงื่อนไขของัญญาหารที่ต้องจ่ายชะกาฮ์

1. เป็นอาหารหลักประจำท้องถื่นนั้นๆ
2. ครบตามจำนวนพิกัด

พิกัดัญญาหารและผลไม้

ผู้ที่ได้รับผลผลิตจากัญญาหารหรือผลไม้เท่ากับ 5 เอาสัก หรือเท่ากับ 92 ถึง 6 ลิตร หรือ 460 กันดัง หรือประมาณ 1,206 กิโลกรัม จะต้องจ่ายในอัตราดังต่อไปนี้

1. ถ้าใช้น้ำธรรมชาติ ต้องจ่ายในอัตราร้อยละ 10
 2. ถ้าอาศัยเครื่องทุ่นแรง เช่น เครื่องวิดน้ำ ต้องจ่ายในอัตราร้อยละ 5
- สำหรับผลไม้มีเงื่อนไขเพิ่มเติม 2 ประการ คือ

1. ต้องเป็นผลอินทผลัมและองุ่น
2. ต้องจ่ายอินทผลัมและองุ่นแห้ง

กรณีผลไม้ประจำถิ่น เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง มังคุด กล้วย ฝรั่ง จะต้องจ่ายในอัตราเท่ากับผลผลิตทางการเกษตร

ธุรกิจการค้า

การประกอบธุรกิจการค้าทุกอย่างต้องจ่ายชะกาฮ์ประเภทธุรกิจ ต้องคำนวณ ณ สิ้นปี โดยถือคำนวณจากต้นทุนสินค้า

เงื่อนไขธุรกิจที่ต้องจ่ายชะกาฮ์

1. ทำเป็นธุรกิจครบรอบ 1 ปี
2. ครบตามจำนวนพิกัด

พิกัดธุรกิจ

ทรัพย์สิน ณ สิ้นปี มีประมาณเท่ากับค่าของทองหนัก 6 บาท จ่ายในอัตราร้อยละ 2.5

แร่ธาตุ

ชะกาฮ์แร่ธาตุหรือสินแร่ต่างๆ จะต้องจ่ายเมื่อมีปริมาณครบพิกัด หรือประมาณเท่ากับค่าทองหนัก 6 บาท โดยต้องจ่ายในอัตราร้อยละ 2.5

สำหรับสินแร่ที่ขุดได้ (ริกาซ) ถ้าครบพิกัด คือมีค่าเท่ากับค่าทองหนัก 6 บาท จ่ายในอัตราร้อยละ 20

ชะกาฮ์ฟิฏเราะฮ์

ชะกาฮ์ฟิฏเราะฮ์ หมายถึงชะกาฮ์ส่วนบุคคล มุสลิมทุกคนจะต้องจ่ายในรอบปี 1 ครั้ง ในช่วงเวลาที่กำหนดแน่นอน (ช่วงเดือนเราะมะฎอน)

บุคคลที่ต้องจ่ายชะกาฮ์ฟิฏเราะฮ์

1. มุสลิม
2. บุคคลนั้นจะต้องมีชีวิตอยู่ถึงเวลาตะวันตกดินในวันสุดท้ายของเราะมะฎอน
3. ต้องมีทรัพย์สินเหลือจากการเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวในวันอีดิลฟิฏริ
4. ผู้ปกครองต้องจ่ายแทนผู้อยู่ใต้การปกครอง

เงื่อนไขการจ่ายชะกาฮ์ฟิฏเราะฮ์

1. ต้องเป็นธัญญาหารที่รับประทานในท้องถิ่น
2. ต้องเป็นสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรมและดีงาม
3. บริจาคคนละ 1 กันดัง หรือ 4 ลิตร
4. จะต้องมีการนียะฮ์ในขณะที่จ่าย

เวลาที่กำหนดให้จ่ายชะกาฮ์ฟิฏเราะฮ์

1. เวลาที่ดีที่สุด (อัฟฎูล) ควรจ่ายก่อนละหมาดอีดิลฟิฏริเล็กน้อย
2. เวลาที่ต้องจ่าย (วาญิบ) เริ่มตั้งแต่ตะวันตกดินของวันสิ้นเราะมะฎอนถึงก่อนละหมาดอีดิลฟิฏริ
3. เวลาที่อนุญาตให้จ่ายได้ ตั้งแต่ต้นเดือนเราะมะฎอน เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับชะกาฮ์

ผู้มีสิทธิรับชะกาฮ์คือบุคคล 8 ประเภทดังต่อไปนี้

1. คนอนาถา (ฟากิร) คือบุคคลที่หาเลี้ยงชีพแต่แทบจะไม่มีรายได้ประจำเลย เช่น ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อวัน 100 บาท แต่หาได้เพียง 20 บาท
2. ผู้ยากไร้ขัดสน (มัสกิน) คือบุคคลที่หาเลี้ยงชีพได้ แต่ไม่เพียงพอ เช่น ค่าใช้จ่ายปกติต่อวัน 100 บาท แต่หาได้เพียง 80 บาท
3. "อามิล" หรือเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บชะกาฮ์ ผู้ซึ่งทำหน้าที่จัดการเก็บรวบรวมชะกาฮ์ และแจกจ่ายชะกาฮ์ให้กับผู้มีสิทธิทั้ง 8 ประเภท
4. มุอัลลัฟ คือ บุคคลที่เข้ารับอิสลามใหม่ๆ และเข้าใจอิสลามไม่ลึกซึ้งพอ ตามทัศนะของอุมม์ อิบดุลค็อฏฏอบ กล่าวคือผู้ที่เข้ารับอิสลามมากกว่า 3 ปี ถู้ออกจากสถานภาพมุอัลลัฟ
5. ริกอบ คือ บ่าวที่มีสัญญาไถ่ตัวไว้กับนาย
6. ผู้มีหนี้สิน ได้แก่บุคคลที่มีหนี้สินมากและไม่สามารถจ่ายหนี้ทั้งหมดโดยลำพัง

7. ผู้ที่ต่อสู้ในวิถีแห่งอัลลอฮ์ (ฟิสะบิลิลลาฮ์) คือบุคคลที่อาสาสมัครเป็นผู้ทำหน้าที่ต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ เพื่อปกป้องอิสลาม โดยไม่มีค่าจ้างใดๆ หรือผู้ที่ทำงานเพื่ออิสลาม

8. อิบนุสสะบิล คือผู้เดินทางไกลที่ต้องการจะกลับภูมิลำเนา แต่ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับ

คุณสมบัติของผู้ไม่มีสิทธิได้รับชะกาฮ์

บุคคลที่ไม่อาจรับชะกาฮ์ได้มี 5 ประเภท คือ

1. บุคคลที่ร่ำรวยทรัพย์หรือบุคคลที่มีอาชีพ
2. ทาสของนาย (กรณีจะมอบชะกาฮ์)
3. ลูกหลานของฮาซิม
4. ลูกหลานของอับดุลมุฏฏะลิบ
5. บุคคลนอกศาสนา

ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบชะกาฮ์

1. ประโยชน์ชะกาฮ์ทางด้านเศรษฐกิจ

1.1 มีผลต่อการทำงานที่ก่อให้เกิดผลผลิต โดยปกติระบบชะกาฮ์ช่วยกระตุ้นให้คนมีงานทำ เพื่อก่อผลผลิตขึ้นมาในอันที่จะตอบสนองชะกาฮ์ เพราะผู้ที่ไม่มีงานทำไม่มีรายได้ไม่อาจที่จะจ่ายชะกาฮ์ได้ ส่วนบุคคลที่มีสิทธิรับชะกาฮ์ก็จะได้รับส่วนที่มีสิทธิไปก่อทุน เพื่อให้เกิดรายได้ในขั้นต่อไป และเขาจะได้พ้นจากวัฏจักรของความยากจนได้ในที่สุด

1.2 มีผลต่อการกระจายรายได้ ชะกาฮ์มีบทบาทสำคัญในการกระจายรายได้ ด้วยการเอาบางส่วนจากทรัพย์สินของผู้ที่มั่งคั่งในสังคม ไปแจกจ่ายแก่ผู้มีสิทธิ

2. ประโยชน์ชะกาฮ์ทางด้านสังคม

2.1 เป็นการให้กำลังใจแก่บุคคลที่มีฐานะยากจนเพื่อเขาจะได้รู้สึกว่าจะสังคมไม่ได้ทอดทิ้ง

2.2 เป็นการลดช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวย

2.3 เป็นการลดความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

2.4 สามารถแก้ปัญหาอาชญากรรมชนชั้น

2.5 เป็นการขัดเกลาลัทธิของมุสลิมให้เป็นผู้ที่รู้จักเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น อันก่อให้เกิดความสงบสุขแก่สังคม

2.6 เป็นสวัสดิการสังคมอย่างหนึ่ง เพราะทรัพย์สินที่เก็บไว้นั้น ภายหลังได้นำไปช่วยเหลือคนจน และบูรณะสาธารณประโยชน์ทางศาสนา ซึ่งนับเป็นการพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติม ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ประโยชน์ของชะกาชด้านเศรษฐกิจ
 - ประโยชน์ของชะกาชด้านสังคม
 - ปัญหาผู้ยากจนที่ถูกทอดทิ้ง
 - ปัญหาการจัดเก็บรวบรวมชะกาช และการจัดแบ่งชะกาชในหมู่บ้านของนักเรียน
2. ให้นักเรียนฝึกวิธีการคำนวณชะกาช
3. ให้นักเรียนอธิบายความหมายของทรัพย์สิน ณ สิ้นปี

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ชะกาชตามรูปศัพท์ และตามศาสนบัญญัติหมายถึงอะไร
2. ชะกาชแบ่งได้กี่ประเภทอะไรบ้าง
3. ชะกาชฟิฏเราะฮ์ แตกต่างกับชะกาชทรัพย์สินอย่างไร
4. ทรัพย์สินที่ต้องจ่ายชะกาชมีอะไรบ้าง
5. ผลผลิตทางด้านเกษตรตามความมุ่งหมายของชะกาช หมายถึงอะไรบ้าง
6. เงื่อนไขโดยทั่วๆ ไปสำหรับการจ่ายชะกาช คืออะไร
7. ผู้มีสิทธิได้รับชะกาชมีกี่ประเภท คือบุคคลใดบ้าง
8. บุคคลใดที่ไม่มีสิทธิได้รับชะกาช
9. ชะกาชมีผลต่อสังคมและเศรษฐกิจอย่างไร
10. ชะกาชได้สอนให้มุสลิมมีจิตใจอย่างไร

บทที่ 10

หัจญ์และอุมเราะฮ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

บอกวิธีและหลักการหัจญ์และอุมเราะฮ์ได้

หัจญ์และอุมเราะฮ์เป็นศาสนกิจ (อิบาดะฮ์) ข้อหนึ่ง ที่แสดงถึงการเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ เป็นหลักการปฏิบัติของศาสนาอิสลามข้อหนึ่งในห้าประการซึ่งมีความสำคัญที่ไม่ด้อยกว่าหลักการปฏิบัติข้ออื่นๆ มุสลิมทุกคนที่มีความสามารถต้องเดินทางไปประกอบหัจญ์และอุมเราะฮ์อย่างน้อยหนึ่งครั้งในชีวิต ดังปรากฏในอัล-กุรอ่าน ความว่า

“และการบำเพ็ญหัจญ์ ณ บัยตุลลอฮ์นั้น อัลลอฮ์ได้ทรงบัญญัติแก่มวลมนุษย์เฉพาะ ผู้ที่เดินทางไปเท่านั้นได้”

(สุเราะฮ์อาลิอิมรอน อายะฮ์ที่ 97)

หัจญ์และอุมเราะฮ์นั้นทำให้บรรดามุสลิมทั่วทุกมุมโลกได้ไปร่วมชุมนุมพบปะ ณ สถานที่แห่งเดียวกัน และมีโอกาสที่จะได้ศึกษาความเป็นอยู่ของพี่น้องร่วมศาสนา เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ทั้งยังเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นเอกภาพ เสมอภาคและภราดรภาพของมุสลิม และที่สำคัญคือมีโอกาสร่วมประกอบอิบาดะฮ์หัจญ์พร้อมๆ กัน

หัจญ์ ตามรูปศัพท์ หมายถึง การมุ่งไปสู่

หัจญ์ ตามหลักศาสนบัญญัติ หมายถึง การมุ่งไปยังบัยตุลลอฮ์เพื่อบำเพ็ญศาสนกิจโดยประกอบพิธีตามที่กำหนดไว้ภายในช่วงเวลาที่แน่นอน

อุมเราะฮ์ ตามรูปศัพท์ หมายถึง การเยี่ยม

อุมเราะฮ์ ตามหลักศาสนบัญญัติ หมายถึง การเยี่ยมบัยตุลลอฮ์เพื่อบำเพ็ญศาสนกิจ

การบำเพ็ญหัจญ์ปฏิบัติได้ 3 แบบ คือ

1. แบบอิฟรอด
2. แบบกิรอน
3. แบบตะมัฏฏอ

หัจญ์แบบอิฟรอด หมายถึง การตั้งใจนะฮ์ญเพื่อบำเพ็ญหัจญ์อย่างเดียว ไม่รวมอุมเราะฮ์กับหัจญ์ในคราวเดียวกัน

หัจญ์แบบกิรอน หมายถึง การนียะฮ์เพื่อบำเพ็ญหัจญ์พร้อมกับทำอุมเราะฮ์ในคราวเดียวกัน

หัจญ์แบบตะมัฏฏอ หมายถึง การนียะฮ์เพื่อบำเพ็ญอุมเราะฮ์ก่อนเพียงอย่างเดียวและบำเพ็ญหัจญ์ในภายหลัง

คุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ที่ทำหัจญ์และอุมเราะฮ์

ผู้ที่ทำหัจญ์และอุมเราะฮ์จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นมุสลิม
2. บรรลุนิติภาวะ
3. มีสติสัมปชัญญะ
4. อิสระชน
5. มีความสามารถทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์
6. มีความปลอดภัยในการเดินทาง
7. ในกรณีมุสลิมมะฮ์ จะต้องมิใช่สามีหรือญาติสนิทซึ่งเป็นชายที่ห้ามแต่งงานกันตามหลักศาสนาเดินทางไปด้วย

องค์ประกอบของหัจญ์และอุมเราะฮ์

องค์ประกอบของหัจญ์มี 5 ประการ คือ

1. อิหฺรอมพร้อมกับนียะฮ์ความว่า “ข้าพเจ้าทำหัจญ์และครองอิหฺรอมเพื่ออัลลอฮ์”
 2. วุกุฟ คือการหยุดพักที่ทุ่งอะเราะเราะฮ์ ในวันที่ 9 ชุลหิจญะฮ์ โดยเริ่มตั้งแต่บ่ายวันที่ 9 ถึงรุ่งอรุณวันถัดไป
 3. เฆาะวาฟ คือ การเดินเวียนรอบบัยตุลลอฮ์ 7 รอบ
 4. สะแอ คือ การเดินจากภูเขาเศาะฟาถึงภูเขามะรฺวะฮ์ ไปกลับ 7 เที่ยว (ระยะทางระหว่างภูเขาทั้งสองประมาณ 450 เมตร ปัจจุบันอยู่ภายในบริเวณมัสญิดหะรอม)
 5. ตะห์ลูล คือ การโกนผมหรือตัดผมอย่างน้อย 6 เส้น เป็นการสิ้นสุดการครองอิหฺรอม
- องค์ประกอบการทำอุมเราะฮ์

การทำอุมเราะฮ์นั้น เป็นการปฏิบัติศาสนกิจอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับหัจญ์ แต่อุมเราะฮ์ทำได้ตลอดปี หลักการก็กระทำเหมือนการทำหัจญ์ทุกประการ ยกเว้นการวุกุฟที่ทุ่งอะเราะเราะฮ์เท่านั้นที่ไม่ต้องปฏิบัติ

การทำอุมเราะฮ์เรานียะฮ์ความว่า “ข้าพเจ้าทำอุมเราะฮ์และนุ่งอิหฺรอมเพื่ออัลลอฮ์”

สิ่งที่วาญิบในการทำหัจญ์

สิ่งที่วาญิบในการทำหัจญ์มี 6 ประการ คือ

1. อิหฺรอม คือ การสวมชุดอิหฺรอมและนียะฮ์ ณ อาณาเขต (มีกอต) ตามที่กำหนดเอาไว้ดังนี้
 - 1.1 ญุหฺฟะฮ์ เป็นชื่อหมู่บ้านตั้งอยู่ระหว่างนครมักกะฮ์กับนครมะดีนะฮ์ (แต่ปัจจุบันใช้หมู่บ้านเราะมีม) เป็นมีกอตสำหรับชาวอียิปต์ ประเทศแถบตะวันออกกลาง แอฟริกาและยุโรป หรือทุกประเทศที่ผ่านมาแถบนั้น
 - 1.2 ซาตุอิรกอญ์ เป็นชื่อหมู่บ้านห่างจากนครมักกะฮ์ ประมาณ 96 กิโลเมตร เป็นมีกอตสำหรับอิรัก และประเทศที่เดินทางผ่านแถบนั้น
 - 1.3 ชุลหุลียะฮ์ เป็นชื่อสถานที่ซึ่งเป็นมีกอตสำหรับชาวมะดีนะฮ์ และประเทศที่เดินทางผ่านแถบนั้น
 - 1.4 ยะลัมลัม เป็นชื่อภูเขาซึ่งอยู่ห่างจากนครมักกะฮ์ ประมาณ 96 กิโลเมตร เป็นมีกอตสำหรับชาวเยเมน ชาวเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศที่เดินทางผ่านแถบนั้น
 - 1.5 ชาวมักกะฮ์ จะทำการครองอิหฺรอมในนครมักกะฮ์

2. ขว้างก้อนหินขนาดเล็กไปในบริเวณเสาหินทั้ง 3 ต้น ตามศาสนบัญญัติ คือ

2.1 ญัมเราะฮฺ อัล-อุลา คือเสาต้นแรกตั้งอยู่ก่อนมาทางมัสญิดคือยฟ

2.2 ญัมเราะฮฺ อัล-วุสฏอ คือเสาต้นกลาง

2.3 ญัมเราะฮฺ อัล-กุบรอ หรือ ญัมเราะฮฺ อะเกาะบะฮฺ คือ เสาต้นสุดท้ายตั้งอยู่ทาง

ด้านมัสญิดอัล-หะรอม

3. ค้างคิ่นที่มุซตะลิฟะฮฺ หลังออกจากอะเราะะฟะฮฺ

4. พักแรมที่มินาในวันตารีค คือวันที่ 11, 12 และ 13 เดือนซุลหิจญะฮฺ

5. ฎะวะวาฟะดาอ 7 รอบ

6. ไม่กระทำการที่เป็นข้อห้ามขณะอิหฺรอม ถ้าผู้ทำหัจญ์ขาดการกระทำข้อใดข้อหนึ่งดังกล่าว เขาต้องชดเชยโดยการเสียค่าปรับ (ดัม) คือการเชือดแพะ 1 ตัว แจกให้คนยากจน

สิ่งที่วาญิบในการฎะวะวาฟ

สิ่งที่วาญิบในการฎะวะวาฟมีดังนี้ คือ

1. ปกปิดเอาเราะฮฺ

2. ปราศจากหะดัษเล็กและหะดัษใหญ่

3. ปราศจากสิ่งสกปรก

4. ให้บัยตุลลอฮฺอยู่ทางด้านซ้ายของลำตัวตลอดเวลา

5. เริ่มฎะวะวาฟจากบริเวณตรงกับที่ตั้งของหินดำ

6. ฎะวะวาฟให้ครบ 7 รอบ

7. ฎะวะวาฟภายในมัสญิดอัล-หะรอม

8. อยู่ด้านนอกหินโค้งอิสมาอีล

9. ไม่เปลี่ยนการนิยะฮฺฎะวะวาฟไปอย่างอื่น

สิ่งที่วาญิบในการสะแอ

สิ่งที่วาญิบในการสะแอมีดังนี้ คือ

1. กระทำภายหลังการฎะวะวาฟ

2. เริ่มต้นที่เศาะฟา

3. สิ้นสุดที่เยวที่ 7 ที่มีรวะฮฺ

4. ปฏิบัติให้ครบ 7 เที่ยว

สิ่งที่วาญิบในการวุกุฟ

สิ่งที่วาญิบในการวุกุฟมีดังนี้ คือ

ผู้ทำหัจญ์ต้องหยุดพักที่ทุ่งอะเราะละฮะฮ์ แม้เพียงชั่วครู่ก็ตาม อาจด้วยการผ่านทางเมื่อเข้าเวลาของวุกุฟแล้ว

สิ่งที่ควรปฏิบัติในการทำหัจญ์

สิ่งที่ควรปฏิบัติ (สุนัต) ในการทำหัจญ์ มีดังนี้

1. กล่าวตัสบียะฮะระหว่างการครองอิหฺรอม ความว่า

“ฉันมาสนองตามคำเชิญแล้ว ข้าแต่อัลลอฮ์ ฉันมาสนองตามคำเชิญแล้ว
ฉันมาสนองตามคำเชิญแล้ว สำหรับพระผู้เป็นเจ้า ไม่มีผู้ใดเทียบเท่าพระองค์
ฉันมาสนองตามคำเชิญแล้ว แน่แท้มวลการสรรเสริญ ความโปรดปรานและ
อาณาจักรทั้งหลายเป็นของพระองค์ ไม่มีผู้ใดเป็นภาคีกับพระองค์”

2. ภาวะวาฟุกูมก่อน เมื่อเข้านครมักกะฮ์
3. ครองอิหฺรอมสีขาว
4. ทำหัจญ์ก่อนอุมเราะฮ์

ข้อห้ามในช่วงครองอิหฺรอม

ในช่วงครองอิหฺรอมมีข้อห้ามที่ต้องหลีกเลี่ยงดังนี้

1. ห้ามผู้ชายนุ่งห่มด้วยผ้าที่เย็บติดกัน
2. ห้ามผู้ชายคลุมศีรษะหรือสวมหมวก
3. ห้ามผู้หญิงคลุมหน้าและมือทั้งสอง
4. ห้ามตัดเล็บ ถอนขน ตัดหรือโกนผมและเครา
5. ห้ามใช้เครื่องหอมและเครื่องประพินผิว รวมทั้งครีมใส่ผม
6. ห้ามล่าสัตว์บก
7. ห้ามร่วมประเวณี
8. ห้ามแต่งงานและไปแต่งงานให้ผู้อื่น
9. ห้ามตัด โคนหรือทำลายต้นไม้ในเขตหะรอม

ถ้าหากกระทำในข้อห้ามดังกล่าวจะต้องเสียค่าปรับ (ฟิดยะฮ์) ตามหลักเกณฑ์ที่ศาสนาบัญญัติไว้

การกระทำที่ทำให้เสียหัจญ์และอุมเราะฮ์

การกระทำที่ทำให้หัจญ์และอุมเราะฮ์เป็นโมฆะ ได้แก่ การร่วมประเวณีโดยเจตนา ทั้งนี้ ก่อนการเปลื้องอิหฺรอม (ตะหฺลุลุล) ครั้งที่ 1 ผู้ทำหัจญ์ที่ละเมิดการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องปฏิบัติหัจญ์ให้ครบถ้วนและต้องชดใช้การทำหัจญ์ใหม่ในปีต่อไปทันที พร้อมกับต้องเสียค่าปรับสถานหนักด้วย ถ้าร่วมประเวณีก่อนตะหฺลุลุล ครั้งที่ 2 หัจญ์ครั้งนั้นไม่เป็นโมฆะ แต่ต้องเสียค่าปรับสถานหนักเช่นกัน ค่าปรับทั้งสองกรณีนี้ ให้เสียเฉพาะผู้เป็นสามีเท่านั้น การเสียค่าปรับสถานหนักให้ปฏิบัติดังนี้

1. เชือดอูฐ 1 ตัว แล้วแจกเนื้อเป็นทานแก่คนยากจน
2. ถ้าไม่สามารถซื้ออูฐได้ให้ใช้วัวแทน 1 ตัว
3. ถ้าไม่สามารถซื้อวัวได้ให้ใช้แพะแทน 7 ตัว
4. ถ้าไม่สามารถซื้อแพะได้ให้ซื้ออาหารเท่าราคาอูฐ แจกจ่ายข้าวสารแก่คนยากจน
5. ถ้าไม่มีเงินให้คิดราคาอาหารเป็นลิตรเท่าราคาอูฐ แล้วถือศีลอดแทนลิตรละ 1 วัน

ผลบุญของการทำหัจญ์

การไปทำหัจญ์นั้นเป็นการชำระจิตใจ ทำตามบัญชาของอัลลอฮ์ ถ้าผู้ไปทำหัจญ์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ตามที่ศาสนบัญญัติไว้ครบถ้วนทุกประการ และไม่ประพฤติดีชั่ว เขาจะพ้นจากบาปทั้งหมด จะเป็นผู้บริสุทธิ์เปรียบเสมือนทารกแรกเกิด ดังปรากฏในหะดีษจากอับดุลลอฮ์ รอยเราะฮ์ ความว่า

“ผู้ใดทำหัจญ์เพื่ออัลลอฮ์ โดยเขาไม่พูดหยาบคายและไม่ประพฤติดีชั่ว เขจะมีสภาพหมดบาปหมดโทษ ประดุจเดียวกับวันแรกที่แม่ของเขาให้กำเนิดเขา”

(รายงานโดยบุคอรี และมุสลิม)

เขาจะได้รับการตอบแทนจากอัลลอฮ์ด้วยสวรรค์ ดังปรากฏในหะดีษจากอับดุลลอฮ์ รอยเราะฮ์ ความว่า

“....และหัจญ์ที่ปฏิบัติอย่างสมบูรณ์ (หัจญ์มับูร) นั้น ไม่มีสิ่งตอบแทนใดๆ อีกแล้ว นอกจากสวรรค์”

(รายงานโดยบุคอรี และมุสลิม)

นอกจากนี้ อัลลอฮ์ยังตอบแทนในทรัพย์สินอีกด้วย ดังปรากฏในหะดีษความว่า

“ทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการหัจญ์นั้น เปรียบเสมือนทรัพย์สินที่ใช้ในวิถีทางแห่งอัลลอฮ์”

(รายงานโดยบุคอรี และมุสลิม)

สรุปขั้นตอนการทำหัจญ์และอุมเราะฮ์

ในการบำเพ็ญหัจญ์ ผู้บำเพ็ญหัจญ์ต้องกระทำทั้งพิธีหัจญ์และอุมเราะฮ์ กล่าวคือ เมื่อเดินทางถึงประเทศซาอุดีอาระเบีย จะเข้าสู่มักกะฮ์ (ดินแดนหะรอม) ผู้ประกอบหัจญ์จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. อิหฺรอม (ตามเขตมีกอต) ที่ได้กล่าวมาแล้ว เริ่มต้นด้วยการอาบน้ำอิหฺรอม แล้วจึงละหมาดสุนัตอิหฺรอม 2 ร็อกอะฮ์ หลังจากนั้นให้แต่งชุดอิหฺรอม นียะฮ์อิหฺรอม อ่านลับบัยกัลลอฮ์ มา 3 เที้ยวจบ จึงเริ่มเดินทางเข้ามักกะฮ์
2. เมื่อถึงมักกะฮ์ ผู้ประกอบหัจญ์ควรจะไปนมัสการหะรอม ทางประตูบาบุสสลาม เดินไปที่หินดำ นียะฮ์ญะวาฟ แล้วเดินญะวาฟ 7 รอบ โดยเริ่มต้นที่หินดำ
3. เมื่อญะวาฟเสร็จ ไปละหมาดที่หลังมะกอมอิบรอฮีม 2 ร็อกอะฮ์ แล้วจึงไปสะแอ เริ่มสะแอที่เนินเขาเศาะฟาไปมัจวะฮ์ 7 เที้ยว
4. เมื่อสะแอเสร็จ สำหรับที่นียะฮ์อุมเราะฮ์อย่างเดียว ให้ตะห์ลุล (โกนผมอย่างน้อย 3 เส้น) ถอดเครื่องแต่งกายอุมเราะฮ์ออก สำหรับผู้ที่นียะฮ์อุมเราะฮ์พร้อมหัจญ์ หรือนียะฮ์หัจญ์อย่างเดียวจะต้องครองอิหฺรอมต่อไปจนถึงกำหนดพิธีหัจญ์ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 9 ชุลหิจญะฮ์ของทุกปี
5. วันที่ 8 เดือนชุลหิจญะฮ์ หลังจากละหมาดอัศริ ผู้ที่เปลื้องชุดอิหฺรอมให้แต่งชุดอิหฺรอมใหม่ แล้วละหมาดอิหฺรอมและนียะฮ์อิหฺรอม ส่วนผู้ที่ครองอิหฺรอมอยู่แล้ว ก็ควรอาบน้ำและเปลี่ยนผ้าอิหฺรอมใหม่ จึงเดินทางไปยังคัมมะนา
6. หลังจากละหมาดศุบหุ รุ่งขึ้นวันที่ 9 เดือนชุลหิจญะฮ์ เริ่มเดินทางจากทุ่งมินาไปภูผาที่ทุ่งอะเราะเราะพะฮ์ เริ่มภูผาหลังละหมาดซุฮฺริ โดยอ่านอัล-กูรฺอาน ดัสบีหฺ ชิกรุลลอฮ์ ขอดุอาอ์จนถึงละหมาดมัฆริบ จึงออกเดินทางไปที่มูซตะลิมะฮ์ พักที่มูซตะลิมะฮ์จนเลยเวลาเที่ยงคืน ออกจากมูซตะลิมะฮ์ไปมินา
7. ที่มินา ไปขวางหินที่ญุมเราะตุลอะเกาะบะฮ์ทันที หลังจากขวางเสาหินแล้วจึงโกนผมปลดชุดอิหฺรอม
8. วันที่ 11, 12, 13 วันดัซริก ยังพักอยู่ที่มินา ให้ขวางเสาหินวันละ 3 เสาๆ ละ 7 ก้อน วันที่ 13 จึงกลับไปยังบัยตุลลอฮ์ เพื่อญะวาฟและสะแอ จึงเสร็จสิ้นการทำหัจญ์

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการประกอบพิธีหัจญ์ประจำห้องของนักเรียน
2. เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาบรรยายเกี่ยวกับขั้นตอนการเตรียมการก่อนไปมakkah ขณะที่อยู่
ในเมืองมakkah วิธีทำหัจญ์
3. เปิดวิดีโอการประกอบหัจญ์
4. แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องการไปทำหัจญ์ตามที่นักเรียนเคยทราบมา
5. ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ในการทำหัจญ์ และเขียนรายงานส่งครู

กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. หัจญ์และอุมเราะฮ์คืออะไร
2. องค์ประกอบในการทำหัจญ์และอุมเราะฮ์มีอะไรบ้าง
3. จงบอกเขตมิกออตในการครองอิหฺรอม
4. จงบอก rukn ของการทำหัจญ์มาให้ครบ
5. เงาะวาฟ สะแอ วุกูฟ ตะห์ลุล คืออะไร มีขั้นตอนปฏิบัติอย่างไร
6. ณ ที่ๆ ะเราะพะฮะ มุสลิมไปประกอบศาสนกิจได้บ้าง
7. บุคคลที่ครองอิหฺรอมอยู่มีข้อห้ามกระทำสิ่งใดบ้าง
8. การเสียตัมคืออะไร และปฏิบัติอย่างไร
9. ให้นักเรียนลำดับขั้นตอนการประกอบพิธีหัจญ์มาพอสังเขป
10. จงบอกสถานที่ที่เกี่ยวกับการทำหัจญ์และอุมเราะฮ์

บรรณานุกรม

การีม อับดุลเลาะฮ์ **คู่มือมุสลิมเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : ส.วงศ์เสงี่ยม, 389 หน้า.

จารึก เซ็นเจริญและมุหัมมัด พายิบ. **นิติศาสตร์อิสลาม มัชฮับฮาฟีอี**. เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ส.วงศ์เสงี่ยม, หน้า 128-129.

ดลมนรรัตน์ บากาและแวอุเซ็ง มะแตเฮาะ. **อิสลามศึกษาเบื้องต้น**. วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, หน้า 113-117.

สายสัมพันธ์, สำนักพิมพ์. **อศศิยาม การถือศีลอดในอิสลาม**. กรุงเทพฯ : 2524, 201 หน้า.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด, ผศ. **วัฒนธรรมอิสลาม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จูจีนไทย 2524, 546 หน้า.

อับดุลการีม วันแอเลาะ. **คู่มือมุสลิมเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : ส.วงศ์เสงี่ยม, 285 หน้า.

_____. **นิติศาสตร์อิสลาม**. กรุงเทพฯ : ส.วงศ์เสงี่ยม, 160 หน้า.

อับดุลฮาดี อะหมัด. **คู่มือบำเพ็ญหัจญ์ตามแบบของท่านนบี**. กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์, หน้า 1-2.

Abdulhadi Kamil. **RAHSIA PUASA**. พิมพ์ครั้งที่ 3. Penang : The United Press, 1973, 98 หน้า.

Haji Fadil Haji Ahmad. **HIDUP IBADAT**. Kedah Darul Ulum, 213 หน้า.

Iman Ghazali. **BIMBINGAN MUKIMNIN**. Singapore : Pustaka National Private Ltd., 1989, 902 หน้า.

Muhammad Bin Ahmad. **PEMIMPIN IBADAT**. Kelantan : Muslim Press, 1949, 96 หน้า.

คณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนสังคมศึกษา (อิสลามศึกษา)
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1. นายบรรเทา ฤกษ์ดีกุล	2. นางสาวเอิบบุญ สุทธิประภา
3. นายวินัย รอดจำย	4. นายชัยรัตน์ ศิริพัฒนะ
5. นายพิเชษฐ์ กาลามเกษตร	6. นายอภิรัฐ หมดสะอี่
7. นายนิแวนาลี หะยีนีเลาะ	8. นายอิสมาแอ อาลี
9. นายดลมนรรัตน์ บากา	10. นายชานูชี เบญจมนต์
11. นายมุกดา ลาเมาะ	12. นายฮานาฟียะห์ มูหัมมัด
13. นายมูหะมัดนอร์ หะยียูโซ๊ะ	14. นายอับดุลรอมน์ อับดุลชอมัด
15. นายอับดุลเลาะห์ ลออแมน	16. นายอับดุลเลาะห์ หนุ่มสุข
17. นายธานีหนร์ सालาม	18. นายฮาแซ สาแม
19. นายวรายุทธ์ มาหมุดเบญ	20. นายอิบราเฮง มะเก๊ะ
21. นายวีรเชษฐ์ นิสสระ	22. นายอับดุลนาเซ วามุ
23. นายอับดุลเลาะ นิและ	24. นายนิมะนาเซ สามะอาลี
25. นายอนุมัติ เจ๊ะมะ	26. นายวินัย วิเศษรัตน์
27. นายกามาสูติน หะยียามา	28. นายโตรอแม เจ๊ะแ
29. นายคอเลาะ สามะ	30. นายมะรีเป็ง เฮงปียา
31. นายนุรุดดีน สารีมิง	32. นายฮามัดกาแม แวมูซอ
33. นายอูสมาน มะลี	34. นายสตอปา ดอเลาะ
35. นายอุเซ็ง อาแ	36. นายเสริญ พิตาลวัชรินทร์
37. นายกิบหลี่ บุญเทียม	38. นายประกิต วุฒิรัตน์โกวิท
39. นายนิอาเรฟ ระเด่นอาหมัด	40. นายเอนก รัตน์ปิยะภาภรณ์
41. นางสาวทิน ทองไสว	42. นางเรียมพร อธิปอนันต์
43. นางสาวรัตนา รอดโพธิ์ทอง	

ที่ปรึกษา

1. นายบรรเทา ฤกษ์ดีกุล
2. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือ (นายวินัย รอดจ่าย)

ผู้จัดทำต้นฉบับ

กรมวิชาการและสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2

คณะกรรมการตรวจ

1. นายพิเชษฐ์ กาลามเกษตร
2. นายนิเวอาลี หะยีนิเลาะ
3. นายมุกดา ลาเมาะ
4. นายมุหะมัดนอร์ หะยียูโซ๊ะ
5. นายธานีนทร์ สาলাম
6. นายวรยุทธ์ มาหุดเบญญ
7. นายวีรเชษฐ์ นิสสระ
8. นายเอนก รัตน์ปิยะภากรณ์
9. นางสุทิน ทองใส
10. นางเรียมพร อธิปอนันต์

บรรณาธิการ

นางสุทิน ทองใส

ผู้ออกแบบปก

นายสฤกษ์ดี สิงห์ลำพอง

ศึกษารัณท์พาณิชย์

ศาสนบัญญัติ

ISBN 9/4-00-7809-5

9 789740 078098

ราคา 27.00 บาท

ศึกษาค้นคว้าพิเศษ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

นายวิชัย พัทธินันท์ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๕๐๐๐๗๕๗

สำนักงานคณะกรรมการ